

GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONAK AHALDUNTZEN, ENPLEGU-SUSTAPENAREN BIDEZ

Fedeafes

Buru osasuneko
arazoa duten pertsona
eta senide elkarteen
Euskadiko federazioa

Federación de Euskadi
de asociaciones de
familiares y personas con
problemas de salud mental

Fedeafesen elkarteekin
lankidetzan egindako azterlana:

AGIFES

asafes

asasam

AVIFES

Babeslea:

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

ENPLEGU ETA GIZARTE
POLITIKETAKO SAILA
DEPARTAMENTO DE EMPLEO
Y POLÍTICAS SOCIALES

FEDEAFESek eta bere barne dauden Agifes, Asafes, Asasam eta Avifes elkarteek eginiko azterlana.

EDE Fundazioarekin laguntza teknikoarekin.

2016ean argitaratua.

2020an inprimatua.

Buru Gaixotasuna duten Pertsona eta Senide Elkarten Euskadiko Federazioa (FEDEAFES)

Tres Cruces 14, behe eskubitara · Arza industrialdea · 01400 Ludio - LLodio (Araba)

www.fedeafes.org · fedeafes@fedeafes.org

Depósito Legal: BI-02717-2019

Fedeafes

Buru gaixotasuna
duten pertsona
eta senide elkarten
Euskadiko federazioa

Federación de Euskadi
de asociaciones de
familiares y personas
con enfermedad mental

Erabilera ez komertziala (by-nc): Eduki honetatik abiatuz beste lan batzuk sortzeko aukera dago, beti ere erabilera komertzialik ez badute. Jatorrizko txostena ere ezin da erabili helburu komertzialekin.

AURKEZPENA	3
1. ESPARRU TEORIKOA	4
1.1. GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONEN DEFINIZIOA ETA EZAUGARRIAK	4
1.2. DESGAITASUNA ETA LANERATZEA	6
1.3. DESGAITASUNA DUTEN PERTSONEN LANERATZEAN ERAGINA DUTEN ARAUDI NAGUSIAK	7
2. METODOLOGIA	9
2.1. HELBURUAK	9
2.2. LAN-PROZESUA	10
2.3. TEKNIKAK	11
2.4. AZTERGAIA	13
2.5. LAGINA	13
2.6. ANALISIA	14
3. GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONENTZAT EAE-N DAUDEN ENPLEGU-BALIABIDEEN MAPA	14
4. KONTSULTAREN EMAITZA NAGUSIAK	21
4.1. KONTSULTAREN EMAITZA NAGUSIAK	21
4.2. LANARI BURUZKO INFORMAZIOA ETA ORIENTAZIOA	22
4.3. PRESTAKUNTZA-BALIABIDEAK	23
4.4. LANBIDE-BALIABIDEAK	25
4.5. ENPLEGU BABESTUA	30
4.6. ENPLEGU LAGUNDUA	36
5. ARRAKASTA-FAKTOREAK EDO - GAKOAK, GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONAK LANERATZEARI DAGOKIONEZ	41
6. GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONEN KOLEKTIBORAKO LANERATZE-BALIABIDEEN ESKAINTZA HOBETZEKO ERRONKA NAGUSIAK	41
7. BIBLIOGRAFIA	46
I.ERANSKINA:	47
A) GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONENTZAKO BALIABIDEEN MAPAN JASOTAKO ERAKUNDEEN FITXAK	47
B) DESGAITASUNEAN ESPEZIALIZATUTAKO ERAKUNDEAK	52
C) GIZARTE-BAZTERKERIAREN ESPARRUAN DIHARDUTEN ERAKUNDEAK	68
II.ERANSKINA: GUTUNA ETA GALDETEGIAK –INFORMAZIOA BILTZEKO FITXAK	81

AURKEZPENA

Desgaitasuna duten pertsonak oztopo handiak gainditu behar izaten dituzte enplegu bat eskuratzeko. Azkeneko urteetan aurrerapenak egon diren arren laneratzearen aldeko ekinean, batez ere gizarte-ekonomiako erakundeen protagonismoarekin (elkartek, federazioak, enplegu-zentro bereziak eta abar), kolektibo horrek jardura-tasa apalak eta langabezia-tasa handia erakusten ditu oraindik ere.

Hori hala den aldetik, kolektiboa laneratzeko orain arte egindako ahaleginarekin bat egitea da honen xedea. FEDEAFES Buru Gaixotasuna duten Pertsona eta Senide Elkarten Euskadiko Federazioak eta hura osatzen duten erakundeek duten interesari erantzuten dio; hau da, gaixotasun mentalak dituzten pertsonak ahalduntzea, hobekuntzak eta berritasuna txertatuz enpleguaren alorreko programetan eta esku- hartze zerbitzuetan.

Horretaz gainera, proiektuak FEDEAFESen eta hura osatzen duten erakundeen partaidetza asoziatiboa eta kohesioa indartzen laguntzen du EAEko lurralde historikoetan; izan ere, horien artean jakintza trukatzeko loturak ezartzeko jomuga du, baita beste intereseko eragile batzuekin ere, guztia ere esku hartzea hobetzera bideratuta egonik.

Gainera, biziki garrantzitsutzat jo da lan honetan kolektiboaren partaidetza zuzena eta aktiboa indartzea, eta elkartek esku hartzeko programak eta zerbitzuak zehaztu, diseinatu eta planifikatzeko prozesuetan parte har zezaten nahi izan dugu.

FEDEAFESek eta EDE Fundazioaren Ikerketa Sozialeko Zerbitzuak lankidetzan garatutako proiektu bat da, eta bi erakundeon ezagutza eta esperientzia espezifikoa bateratzea du helburu.

FEDEAFES Buru Gaixotasuna duten Pertsona eta Senide Elkarten Euskadiko Federazioa 1987an sortu zen, eta harrez geroztik, kolektibo horren ordezkari gisa jardun du Euskal Autonomia Erkidegoan.

Hauexek dira federazioaren xedeak: gaixotasunek eragindako pertsonen eta horien senideen bizi-kalitatea hobetzeko ekimenetan ikerketa, trukea, ikaskuntza eta berrikuntza sortzea; bizi-kalitateko ereduaren barruan politikak eta esperientziak bultzatzea eta zabaltzea; eraginpeko pertsonen eta haien senideen duintasunaren eta eskubideen alde egitea eta horiek aldarrikatzea; gizartea sentsibilizatzea; foro eta sareetan parte hartzea; eta eraginpeko pertsonentzat eta haien senideentzat mesedegarriak izango diren politika publikoak eskatzea.

Ikerketa Sozialeko Zerbitzuak ibilbide zabala du esku-hartze sozialaren alorreko ikerketan. Hala, zerbitzu horrek jakintzaren aldeko apustua egiten du jarduteko, eta plangintza- eta berrikuntza-eginkizunekin lotzen ditu ikerketak.

Ulertuta ikerketaren bidez gizarte-eraldaketarako ezagutza sortzen dela,

proiektu honetan garrantzi berezia eman zaio aztergai izan ditugun pertsonen eta erakundeen partaidetzari; azken batean, horiei zuzenduta baitago lana.

1. ESPARRU TEORIKOA

1.1. Gaixotasun mentala duten pertsonen definizioa eta ezaugarriak

Osasunaren Mundu Erakundeak (OME) honela definitzen du osasun mentala: «Ongizate-egoera bat da, non gizabanakoa bere gaitasun propioen jakitun baita, bizitzako tentsio arruntei aurre egiteko gauza baita, modu produktiboan eta oparoan lan egin baitezake, eta kapaz baita erkidegoari ekarpen bat egiteko».

Gaixotasun Mentala duten Pertsonen eta haien Senideen Elkarteen Espainiako Konfederazioak (FEAFES), bere estilo-liburuan, honela definitzen du gaixotasun edo nahasmendu mentala: «Asaldura emozionala, kognitiboa edo portaerari lotutakoa, besteak beste oinarrizko prozesu psikologiko hauei eragiten diena: emozioa, motibazioa, kognizioa, kontzientzia, jokabidea, pertzepzioa, sententzioa, ikaskuntza eta hizkuntza; horrenbestez, eraginpeko pertsonak bere gizarte- eta kultura-ingurunera egokitze zailtasunak ditu, eta nolabaiteko ondorez subjektiboa eragiten dio egoera horrek».

Gaixotasun mentala eragiten duten kausek ez diote erantzuten kausa-efektu eredu bati, baizik eta faktore askok eta askok sorraz dezakete (faktore biologiko, psikologiko eta sozialek, funtsean), eta batzuetan, ezezagunak dira faktore horiek, gainera.

Nahasmendu mentalak eta jokabidearen nahasmenduak ez dira talde sozial zehatz batenak bakarrik. Mundu zabalean, OMEk 2001ean egindako Munduko Osasunaren Txostenak emandako datuen arabera, 450 milioi pertsona inguruk dituzte nahasmendu mentalak, eta lau pertsonatik batek nahasmendu mental edo jokabidearen nahasmendu bat edo gehiago garatuko ditu bizitzan zehar.

Zaila da zehazki kalkulatzeko gure inguruan gaixotasun mentalen bat duten biztanleen kopurua. Kasu askotan, desberdinak dira kontsultatutako iturrietan baliatutako terminologia eta definizioak, eta horietako bakoitza talde desberdin bati buruzkoa da (batzuek desgaitasuna duten pertsonak aipatzen dituzte, orokorrean, edo desgaitasun-ziurtagiria duten pertsonak; beste batzuek, ordea, eskasia mentalak edota eskasia psikikoak aipatzen dituzte). Hala eta guztiz ere, datu batzuk emango ditugu ondoren, kolektibo hori gutxi gorabehera zenbat pertsonak osatzen duten jakite aldera.

Desgaitasune, autonomia pertsonalari eta mendekotasun-egoerei buruzko 2008ko inkestaren arabera (EDAD 2008), Euskadin desgaitasuna duten 169.400 pertsona daude –hau da, eguneroko bizitzako jarduerak egiteko muga garrantzitsuak dituzten pertsonak, baldin eta muga horiek urtebete badiraute edo urtebete irautea espero bada, eta urritasun bat bada horren jatorria–. Pertsona horien % 40 gizonetzkoak dira, eta % 60, emakumezkoak.

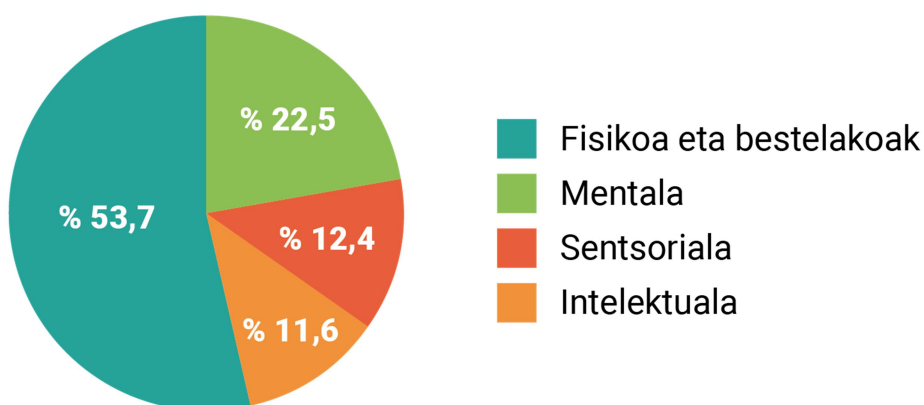
Euskadiko biztanleriaren % 7 inguruk, beraz, desgaitasunen bat du. Lurralde historikoaren arabera, pertsona horien % 54,4 (92.100) Bizkaian daude; % 32,2 (54.500), berriz, Gipuzkoan; eta Araban, berriz, % 13,5 (22.800).

Inkesta horretan bertan bildutakoaren arabera, halaber, Euskadin 27.600 bat pertsonak izango lituzkete «urritasun mentalak», horietako 14.000 emakumeak (% 50,7), eta 13.600, gizonak (% 49,3). Hala ere, urritasun mentalen kategoriak askotariko diagnostikoak hartzen ditu barnean; esate baterako, helduek atzerapena, urritasun intelektual sakona eta larria, urritasun intelektual neurritsua, urritasun intelektual arina, mugako adimena, dementziak, gaixotasun mentalak, eta bestelako nahasmendu mentalak eta portaeraren trastornoak.

Bestalde, EM-EMIKER Azterketa Soziologikoen Kabineteak 2006an egindako azterlan baten arabera (desgaitasuna duten pertsonen enpleguarekin lotuta duten egiazko egoerari buruzko azterlana), EAEn 51.840 pertsonak osatzen dute desgaitasuna duten eta adin potentzialki aktiboan dauden (16-64 urte) pertsonen populazioa (% 33ko minusbalotasuna edo handiagoa). Hau da, adin horretako populazioaren % 3,4 inguru. Gehien-gehienak gizonezkoak dira (31.612, % 61).

Bestalde, Desgaitasuna duten Pertsonen Estatuko Datu Basearen arabera, 2014an gutxi gorabehera 64.400 pertsonak zuten desgaitasun-ziurtagiria Euskadin. Kopuru horren barnean 4.400 lagunek (% 22,4) gaixotasun mentalaren ziurtagiria dute: % 59,2 gizonezkoak dira eta % 40,8 emakumezkoak.

**Desgaitasun-ziurtagiria duten pertsonak
EAE. 2014. ehunekoa**

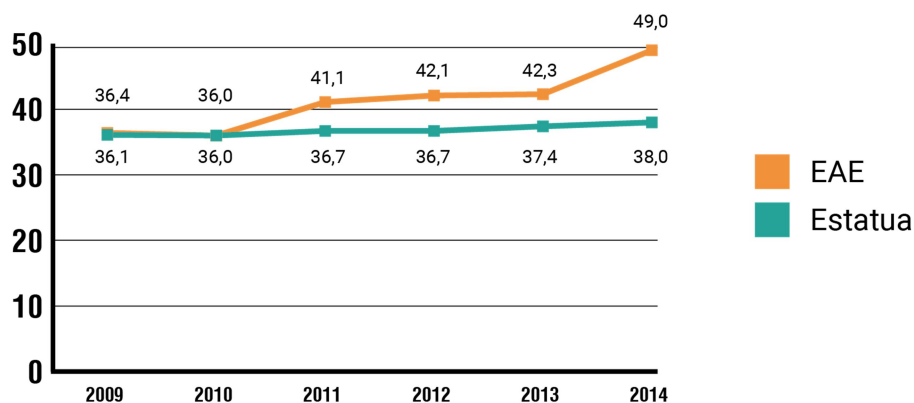

1.2. Desgaitasuna eta laneratzea

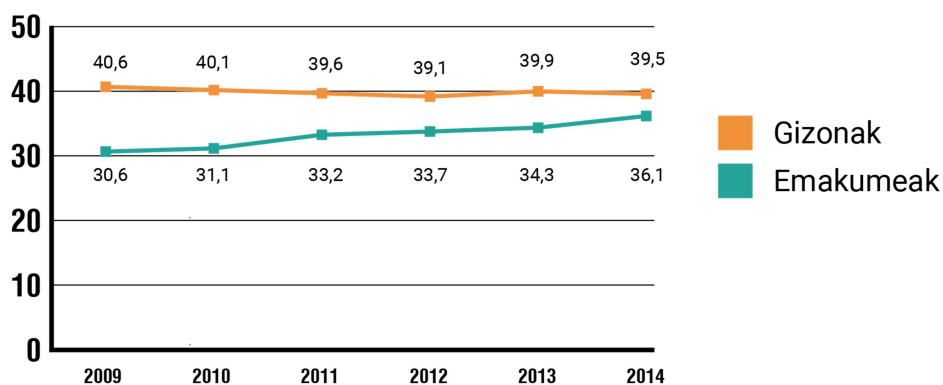
Estatistikako Institutu Nazionalak (EIN) 2014an egindako Desgaitasuna duten Pertsonen Enpleguari buruzko inkestaren arabera, desgaitasuna duten pertsonen jarduera-tasa % 49koa da EAEn (betiere % 33ko edo hortik gorako desgaitasun-maila dutenen artean). Egia da tasa hori poliki-poliki areagotzen joan dela azkeneko urteetan –eta ehuneko hamahiru puntu gainera dago kolektibo horrek Estatu osoan duen jarduera-tasatik–; halere, oraindik ere oso tasa baxua da desgaitasunik gabeko pertsonen jarduera-tasaren aldean (% 76,2).

EAEko jarduera-tasak ez dauzkagu sexuaren eta desgaitasun motaren arabera banakatuta, baina baditugu Estatuako datuak. Hala, gizonezkoen jarduera-tasa handiagoa da gizonezkoena baino (% 39,5 eta % 36,1, hurrenez hurren). Nolanahi ere, egia da azkeneko urteetan sexuen arteko aldea murrizten joan dela poliki-poliki.

**Desgaitasuna duten pertsonen jarduera-tasaren bilakaera
EAE eta Estatua. 2009-2014 (%)**

**Desgaitasuna duten pertsonen jarduera-tasaren bilakaera,
sexuaren arabera. Estatuako emaitzak. 2009-2014 (%)**

**Desgaitasuna duten pertsonen jarduerata,
desgaitasun otaren arabera. EAE.
2014. Ehunekoak.**

	Jarduera-tasa
Gaixotasun mentala	28,5
Desgaitasun fisikoa eta bestelakoak	40,5
Desgaitasun sentsoriala	50,5
Desgaitasun intelektuala	30
Guztira	38

Desgaitasun motaren arabera, **desgaitasun mentala duten pertsonek dute jarduerata apalena (%25,5).**

1.3. Desgaitasuna duten pertsonen laneratzean eragina duten araudi nagusiak

Araudi askok dute eragina desgaitasuna duten pertsonen laneratzean. Nazioartekoak ez ezik, autonomia-erkidegoak eta estatukoak ere badira halako arauak. Azterlan honen helburua ez da araudi horien berrikuspen sakona egitea; nolana ere den, garrantzitsu iritzi diogu gure inguruko araurik esanguratsuenak aipatzeari.

Lehenik eta behin, **2020rako Enpleguaren Euskal Estrategia** aipatu behar dugu: dokumentu horretan, Euskadiko enplegu-politikak orientatuko dituzten gidalerroak ezartzen dira. Hori hala, azaleratzen du desgaitasuna duten pertsonen egoera negatiboa bizi dutela gaur egungo lan-merkatuan. Horrenbestez, aukera-berdintasunari buruzko D ardatzeko gidalerroak ezarritako orientazioak aipatzen du beharrezkoa dela desgaitasuna duten pertsonen jarduerata hobea lortzea eta pertsona horiek enplegu arrunta eskuratu ahal izatea. Zehazki, enplegu-zentro berezietan orain artean lortutako esperientzia arrakastatsuek finkatu eta indartu egin behar direla aipatzen da, baita beste ildo batzuetan aurrera egiten jarraitu behar ere. Adibidez:

- ✓ Desgaitasuna duten pertsonen lan-gaitasunei buruzko esperientziei balioa eta ikusgarritasuna ematea, baita pertsona horien enpleguak sortzen duen balio erantsiaren gainekoa ere.
- ✓ Desgaitasuna duten pertsonak lan-munduan txertatzeko bideetan kalifikazio-prozesuen eragin handiagoa.
- ✓ Desgaitasuna duten pertsonen eskubideei eta gizarteratzeari buruzko Lege Orokorraren Testu Bategina onartzen duen Legegintzako 1/2013 Errege Dekretua bete dadin lortzea. 50 langile baino gehiago dituzten enpresetan taldearen % 2 desgaitasuna duten pertsonak izanda edo indarrean den araudiak ezarritako hautazko neurriak betez, izugarri hobetuko litzateke kolektibo horrek lana eskuratzeko bidea, oraindik ere ez baita betetzen, neurri handi batean. Horretarako, ezinbestekoa da informazio- eta sentsibilizazio-kanpainekin osatzea ikuskaritza eta

- zehapenak.
- ✓ Desgaitasuna duten pertsonen enpleguarekin lotutako klausula sozialak onartzea eta aplikatzea kontratazio publikoan.
- ✓ Enplegu-zentro berezietarako ekoizpen-jarduera berriak identifikatzea, halakoetan merkataritzako diru-sarrera gehiago sortzea ahalbidetzen duten merkatu-enpresekin lankidetzak ezartzeko, eta aldi berean, desgaitasuna duten pertsonak enplegu arruntean
- ✓ sartzea errazteko loturak indartzeko.
- ✓ Zerbitzu espezializatuak garatzea desgaitasuna duten pertsonen laneratzeko orientazioa eta laguntza emateko, betiere Lanbiden garatzen den orientazio-ereduaren esparru erkidean.
- ✓ Berrikuntza teknologikoa eta egokitzeko laguntzak sustatzea, lanpostuak desgaitasuna duten pertsonen beharrezkotasunetara egokitzen
- ✓ joateko.
- ✓ Sareak ezartzea erakunde publikoen, enpresen eta hirugarren sektorearen ahaleginak bateratu ahal izateko, desgaitasuna duten pertsonen laneratzeko errazteko, pertsona horiek beti egoera kalteberan egon diren aldetik.

Bestalde, indarrean den **2014-2016 aldirako Enplegu Planak** lan-merkatuaren ahultasun gisa identifikatzen ditu «desgaitasuna duten pertsonen enplegua eskuratzeko dituzten zailtasun handiak, batez ere lan-merkatu arruntean», eta aipatzen du beharrezkoa dela «sentsibilizatzen jarraitzea enpresetan eta bestelako gizarte-eragileen artean desgaitasunaren errealitateari, desgaitasuna duten pertsonen ahalmenari eta halako pertsonak laneratzeko dauden laguntza-programei eta araudiei buruz».

Planak hainbat neurri ezartzen ditu desgaitasuna duten pertsonen pizgarriak eta babesak emateko, bereziki 5. programa operatiboan, enplegu barneratzaileari buruzkoan. Enplegurako solidaritatea. Zehazki, 5.3 ardatzaren barruan (bazterkeria-arriskuan dauden pertsonen gaikuntza eta laneratzeko laguntza emateari buruzkoa) aipatzen da beharrezkoa dela desgaitasuna duten pertsonak zehazki babestea. Hona hemen zehazten dituen pizgarri- eta babes-neurriak:

- ✓ Enplegurako prestakuntza bazterkeria-arriskuan dauden pertsonentzat.
- ✓ Prestakuntza- eta enplegu-prozesuak enplegu-zentro berezietan.
- ✓ Gizarte- eta lanbide-garapenerako prozesuak eta laneratzeko enpresen bidez enplegura iragaiteak.
- ✓ Desgaitasuna duten pertsonen enpresa arruntetan lan-kontratu mugagabeak egiteko laguntzak.
- ✓ Enplegurako laguntzak merkatu arruntean.
- ✓ Orientazio zehatza desgaitasuna duten eta bazterkeria-arriskuan dauden pertsonentzat.
- ✓ Babesa ematea zeinu-hizkuntzarako itzulpenen bidez, entzumen-desgaitasuna duten pertsonen gaikuntza-jarduera estandarretan parte har dezaten.

Gaixotasun mentala duten pertsonen laneratzeari buruzko beste dokumentu

esanguratsu bat **Lanbideren Plan Estrategikoa 2013-2016** da; plan horren Jardueraren 4. Ardatz Estrategikoa hau ezartzen da: «Gizartearen kohesioan aurrera egitea, zailtasunak dituzten taldeei prestazio publikoak eta laneratzea eraginkortasunez kudeatuz».

Ildo horretatik, ardatz horretako lehendabiziko helburuak zera ezartzen du: «Aukera-berdintasunean aurrera egitea, adina, sexua, jatorria, gaitasuna eta bestelakoak albo batera utzita, eta enplegua eskuratzeko zailtasunak dituzten pertsonen laneratzea sustatzea, bazterkeriaren arriskua eta kronifikazioa saihestuz». Helburu horren barruan, 2. ekintza-lerroak zehazten du beharrezkoa dela «Ezgaitasunak edota buru-gaixotasunak dituzten pertsonak babestu eta sustatzeko neurriak garatzea lan-aktibazio, prestakuntza eta lan-sustapeneko programetan zeharka».

2. METODOLOGIA

2.1. Helburuak

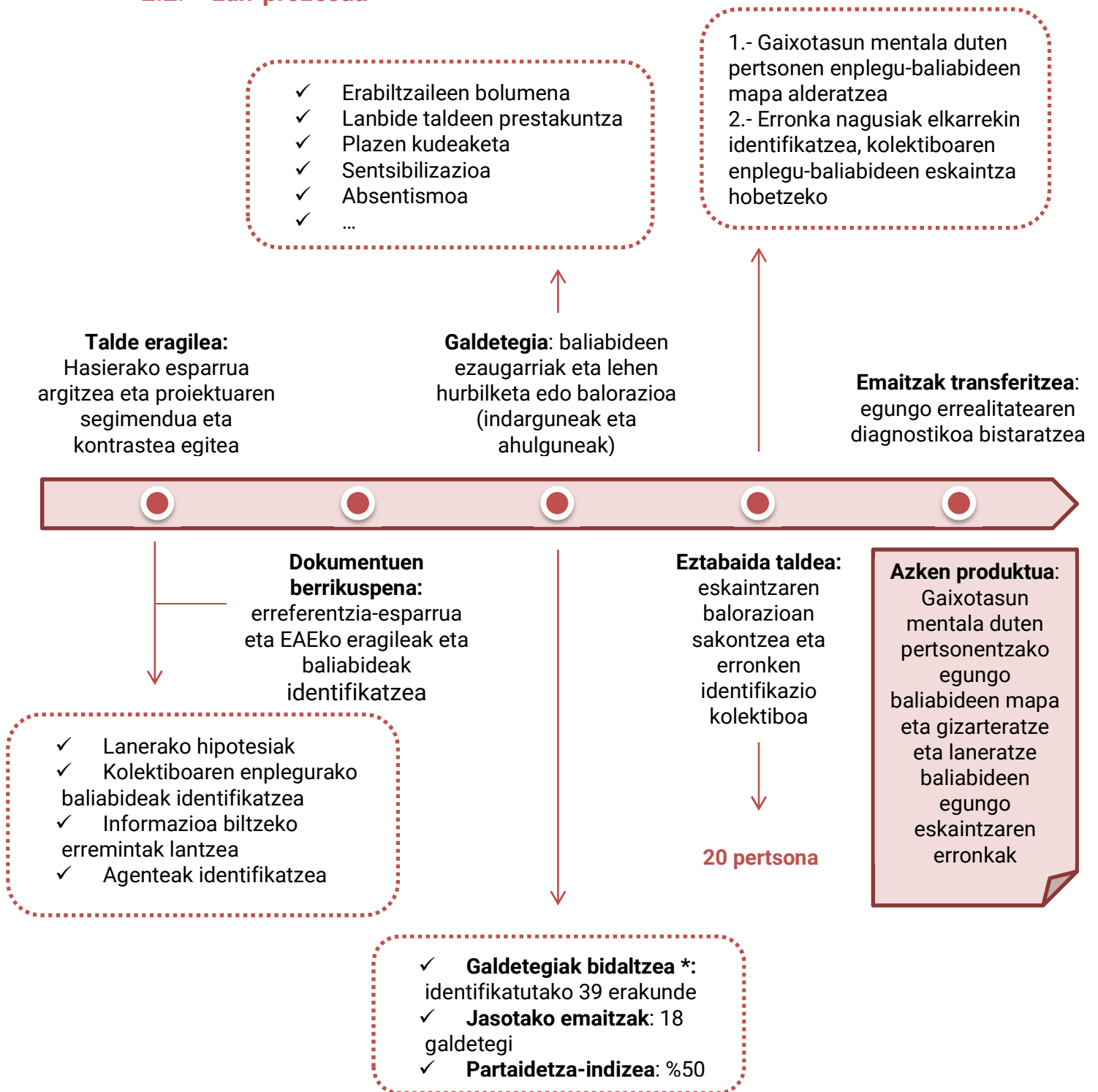
Hauxe da azterlanaren helburu orokorra:

Mapa diagnostiko bat egitea eta erronkak modu kolektiboan identifikatzea, gaixotasun mentala duten pertsonentzako gizarteratze- eta laneratze-baliabideen egungo eskaintza hobetzeko EAEn.

Horretarako, honako helburu operatibo hauek ezarri dira:

- ✓ Gaixotasun mentala duten pertsonentzat EAEn dauden gizarteratze eta laneratze-baliabideak deskribatzea.
- ✓ Baliabideen egungo indarguneak eta ahulguneak identifikatzea, hainbat ikuspegitik.
- ✓ Erronkak adostea, baliabideen eskaintza hobetzeko.

2.2. Lan-prozesua

2.3. Teknikak

1.- Dokumentuen berrikuspena:

Iturri garrantzitsuak eta azterlanaren xedearekin koherenteak direnak aztertu dira, gaiarekin lotutako hainbat tipologia barnean harturik (araudia, txosten nazionalak eta nazioartekoak, ebaluazioak, ikerketak, memoriak, estatistikak eta abar). Informazio horri esker, azterlanaren erreferentzia-esparruan sakondu ahal izan da, baita EAEko egungo eskaintzaren parte diren eragileak eta baliabideak identifikatu ere.

2.- Talde eragilearen lan-saioak:

Talde eragile bat osatu dugu, proiektuko ekintza guztiak garatzen laguntzeko. Honako hauek osatzen dute talde hori: EDE Fundazioko langileak (ikerketa sozial aplikatua eta enpleguan esperientzia zabala duten bi pertsona), FEDEAFESeko bi pertsona, eta sarea osatzen duten erakundeetako enplegu-esparruko profesionalak (AGIFESeko kide bat, ASASAMeko bat, ASAFESeko bi eta AVIFESeko bat), eta FEDEAFESeko gaixotasun mentala duten pertsonen batzordeko kide bat. Guztira, hamar lagunek osatu duten talde eragilea.

Proiektuaren lehenengo fasean egindako bileretan, besteak beste, honako gai hauek landu dituzte: proiektua bideratzea (aurrez aurre eta birtualki), kolektiboaren enplegurako baliabideak eskaintzen dituzten erakundeen gaineko informazioa ematea, informazioa biltzeko erremintak prestatzea, eragile garrantzitsuak identifikatzea, lan-hipotesiak ezartzea eta abar.

Azpimarratu behar dugu talde eragilearen lan-prozesua eraikuntza kolektibotzat hartu dela: tartean sartutako pertsonak egiten duten diagnostikoa du abiapuntu eta emaitza gisa martxan jartzeko moduko ekintzak eta aldaketak identifikatzen ditu. Errealitatea nolakoa den ikusi eta beratu aldatzeko partaidetza-formula bat da, bai eta lantzen den errealitate guztien inguruan kontzientzia hartzeko gune bat ere.

Zehazki, aurrez aurreko lan-saio bat antolatu da, eta taldeak modu aktiboan parte hartu du ikerketaren diseinuan eta garapenean:

Saioko parte-hartzaileak (2016/05/24):

Mari Jose Cano (FEDEAFESeko gerentea), **Amaia Arbaiza** (FEDEAFESeko proiektu-arduraduna), **María Isabel García** (Gaixotasun mentalak dituzten pertsonen batzordeko ordezkaria), **Veronica Pazos** (AGIFESeko gizarte-langilea), **Josune Larreategi** (ASASAMeko lanerako zentroaren arduraduna), **Justi Gestoso** (ASAFESeko enplegu-teknikaria), **Endika Minguela** (ASAFESeko enplegu-zentro bereziko arduraduna), **Resu Casanova** (AVIFESeko gizarte- eta hezkuntza- alorreko arduraduna), **Irama Vidorreta** (EDE Fundazioko teknikaria) eta **Carlos Gacía** (EDE Fundazioko enplegu-alorreko arduraduna).

3.- Galdetegia:

2016ko ekainetik urrira bitartean egin genuen azterlanean aztergai izan ziren pertsonen buruzko informazioaren bilaketa, horretarako berariaz diseinatutako galdetegi baten bidez.

Galdetegia fitxa independente batzuez osatuta zegoen (zazpi fitxa orotara). Lehendabiziko fitxan (0. fitxa) galdera orokor batzuk biltzen ziren, eta erakunde guztiek nahitaez erantzun behar zuten. Hortik aurrera, erakunde bakoitzak eskaintzen zituzten enplegurako baliabideei zegozkien fitxak bakarrik bete behar zituzten (ikus galdetegi osoa II. eranskinean).

- 0. Fitxa: Fitxa orokorra
- 1. Fitxa: Informazioa eta orientazioa
- 2. Fitxa: Prestakuntza-baliabideak
- 3. Fitxa: Lanbide-baliabideak
- 4. Fitxa: Enplegu babestua
- 5. Fitxa: Enplegu arrunta
- 6. Fitxa: Laneratze-enpresa

4.- Mintegia:

Proiektuaren bigarren fasean, lan-mintegi bat antolatu zen Bilbon (Bolunta). Saioaren helburua zera zen, ikusmoldea irekitzea eta talde eragilearen hausnarketa-taldean beste eragile batzuk ere biltzea (osasunaren alorreko profesionalak, beste erakunde batzuetako enplegu-programetako profesionalak, senitartekoak eta abar), analisi kuantitatiboa haiekin alderatzeko eta, gainera, hausnarketan are gehiago sakontzeko, elkarrekin identifikatze aldera kolektiboaren enplegu-baliabideen eskaintza hobetzeko erronkak.

Aurrez aurreko saioan hurrengoek parte hartu zuten (2016/11/21):

Mari Jose Cano (FEDEAFESeko gerentea), **Amaia Arbaiza** (FEDEAFESeko proiektu-arduraduna), **María Isabel García** (Gaixotasun mentala duten pertsonen batzordeko ordezkaria), **Veronica Pazos** (AGIFESeko gizarte-langilea), **Josune Larreategi** (ASASAMeko lanerako zentroaren arduraduna), **Resu Casanova** (AVIFESeko gizarte-eta hezkuntza-alorreko arduraduna), **Irama Vidorreta** (EDE Fundazioko teknikaria), **Carlos García** (EDE Fundazioko enplegu-alorreko arduraduna), **Kai Alonso** (gaixotasun mentala duen pertsona baten ahaidea), **Yolanda Secunza** (gaixotasun mentala duen pertsonaren senitartekoa), **Begoña Errazti** (Eragintza Fundazioko zuzendari nagusia), **Eneritz Bengoetxea** (Eragintza Fundazioko Zerbitzu Psikologiko eta Soziolaboraleko zuzendaria), **Alesander Gómez** (Lantegi Batuak erakundeko enplegu-teknikaria), **Begoña Mata** (Lantegi Batuak), **María Jiménez** (Grupo SIFU taldeko babes-unitateko teknikaria), **Sarai Caneda** (CEE Integra Bilbaoko arduraduna), **Gotzon Villano** (Araba Ospitale Psikiatrikoko gizarte-langilea), **Mikel Zarate** (Zamudioko Ospitale Psikiatrikoko gizarte-langilea), **Joseba**

(Zamudioko Ospitale Psikiatrikoko praktiketako ikaslea).

Honako hauek ez ziren bilerara joan:

Justi Gestoso (ASAFESeko enplegu-teknikaria), **Endika Minguela** (ASAFESeko enplegu-zentro bereziko arduraduna), **Pablo Moratalla** (EHLABE), **Patxi Arrazola** (Oarsoaldea) eta **Teodoro Alonso** (Indesa).

Honako hauek idatzizko ekarpenak egin zituzten:

Justi Gestoso (ASAFESeko enplegu-teknikaria), **Patxi Arrazola** (Oarsoaldea)

2.4. Aztergaia

Azterlan orok bere aztergaia mugatu behar du, proposatutako helburuak lortu ahal izateko, eta eskura dauden baliabideak optimizatuta; horrekin batera, gaiaren zehaztasuna eta trataera egokia ere bermatu behar dira. Kasu honetan, aztertu beharreko unibertso hauxe finkatu da: **gaixotasun mentala duten pertsonen laneratze-baliabideak eta arreta ematen dieten erakundeak (zehazki gaixotasun mentala duten pertsonentzako erakundeek, desgaitasuna duten pertsonekin dihardutenek, eta kalteberatasuneko edo gizarte-bazterkeriako egoeran dauden kolektiboekin lan egiten dutenek, esate baterako, jarduera esanguratsua dute dagokigun kolektiboarekin).**

Gaixotasun mentala duten pertsonen enplegurako baliabideak eskaintzen dizkieten **39 erakunde** identifikatu dira guztira (zehetasun gehiago eskuratzeko, ikus erakunde horietako bakoitzari buruzko informazio-fitxa, l. eranskinean).

2.5. Lagina

Identifikatutako 39 erakundeei helarazi zitzaizkien galdetegiak, eta azkenik, **18 erakunderen erantzunak jaso ziren; hau da, partaidetza-indizea % 50ekoa izan zen.** Ondoren, taula bat jaso da, aztergai den unibertsoaren banaketarekin, lurralde historikoaren arabera eskuratutako laginarekin, erakundeek artatzen duten kolektiboarekin eta kasu bakoitzean lortutako partaidetza-ehunekoarekin.

		UNIBERTSOA	LAGINA	PARTAIDETZA - %
LURRALDE	ARABA	9	5	55,5
HISTORIKOA	BIZKAIA	18	8	44,4
	GIPUZKOA	12	5	41,6
KOLEKTIBOA	GAIXOTASUN MENTALA	5	4	80
	DESGAITASUNA	22	12	54,54
	GIZARTE BAZTERKERIA	12	2	16,66
	GUZTIRA	39	18	50

2.6. Analisia

Datuen analisi kuantitatiboa egiteko, SPSS estatistika-paketea baliatu da. Estatistika-baliabide horren bidez, beharrezko estatistika-formulak egin daitezke eskuragarri dauden datuei etekinik handiena ateratzeko.

Zehazki, lehendabiziko analisi deskribatzaile bat egin da (oinarrizko datu estatistikoak), eta horrekin batera, aldagai independente batzuen arabera banakatu dira datuak (batez ere, erakundeek artatzen duten kolektiboaren arabera).

3. GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONENTZAT EAE-N DAUDEN ENPLEGU-BALIABIDEEN MAPA

GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONENTZAKO EAE-KO ENPLEGU-BALIABIDEEN SAILKAPENA

1. Irizpidea. Lurralde historikoaren arabera.

- Araba
- Bizkaia
- Gipuzkoa

2. Irizpidea. Bere jardunaren kolektibo nagusiaren arabera.

- Batez ere gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboei.
- Batez ere desgaitasuna duten pertsonen beste kolektibo batzuei.
- Batez ere gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran eta/edo arriskuan dauden pertsonen kolektiboari.

3. Irizpidea. Laneratze prozesurako etaparen arabera.

- Informazioa eta orientazioa
- Prestakuntza
- Lanbide-zerbitzua
- Enplegu babestua
- Enplegu arrunta (lagundua edo lagundu gabea)
- Laneratze-enpresa

4. Irizpidea. Eskaintzen duen erakundearen titulartasunaren arabera.

- Publikoa
- Pribatua
- Hirugarren sektoreko pribatua
- Pribatua bestelakoak
- Mistoa

5. Irizpidea. Eskaintzen duen erakundeak gauzatutako jarduera nagusiaren arabera.

- Batez ere laneratze-baliabideak
- Askotariko baliabide-eskaintza, laneratze-baliabideak ere biltzen dituena.

EAEen gaixotasun mentala duten pertsonen laneratzeko-baliabideak eskaintzen dizkieten erakundeak.

BIZKAIA

Kolektiboa	Kop.	%
Gaixotasun mentala	1	5,6
Desgaitasuna	12	66,7
Bazterkeria	5	27,8

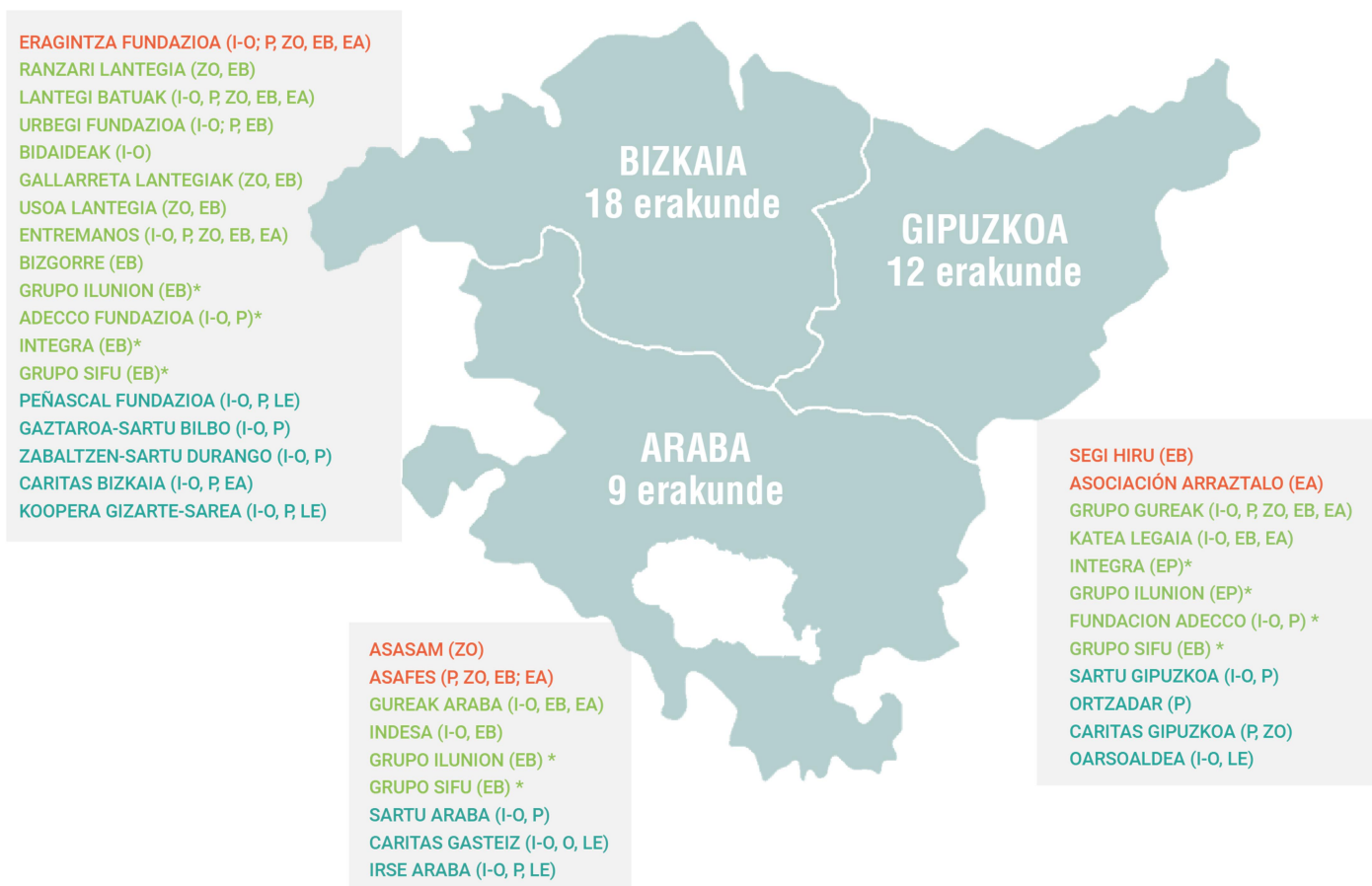
ARABA

Kolektiboa	Kop.	%
Gaixotasun mentala	2	22,2
Desgaitasuna	4	44,4
Bazterkeria	3	33,3

GIPUZKOA

Kolektiboa	Kop.	%
Gaixotasun mentala	2	16,7
Desgaitasuna	6	50,0
Bazterkeria	4	33,3

*Egoitza edo ordezkari bat baino gehiago identifikatu zaizkien erakundeak.

BIZKAIA

Zerbitzu mota	Kop.	%
Informazioa eta orientazioa (I-O)	11	61,1
Enplegu babestua (EB)	11	61,1
Prestakuntza (P)	10	55,6
Lanbide-zerbitzua (LZ)	6	33,3
Enplegu arrunta (EA)	4	22,2
Laneratze-enpresa (LE)	2	11,1

ARABA

Zerbitzu mota	Kop.	%
Informazioa eta orientazioa (I-O)	5	55,6
Enplegu babestua (EB)	5	55,6
Prestakuntza (P)	4	44,4
Lanbide-zerbitzua (LZ)	2	22,2
Enplegu arrunta (EA)	2	22,2
Laneratze-enpresa (LE)	2	22,2

GIPUZKOA

Zerbitzu mota	Kop.	%
Informazioa eta orientazioa (I-O)	6	50
Enplegu babestua (EB)	5	41,7
Prestakuntza (P)	5	41,7
Lanbide-zerbitzua (LZ)	3	25
Enplegu arrunta (EA)	2	16,7
Laneratze-enpresa (LE)	1	8,3

*Egoitza edo ordezkari bat baino gehiago identifikatu zaizkien erakundeak.

**Ehuneko batura ez da 100 erakunde batek zerbitzu bat baino gehiago eskaini ditzakeelako.

BIZKAIA

Titulartasuna	Kop.	%
Publikoa (PU)	3	16,7
Pribatua	14	77,8
Pribatua, irabazi asmorik gabea (PIAG)	10	55,6
Beste pribatu batzuk (P)	4	22,2
Mistoa (M)	1	5,6

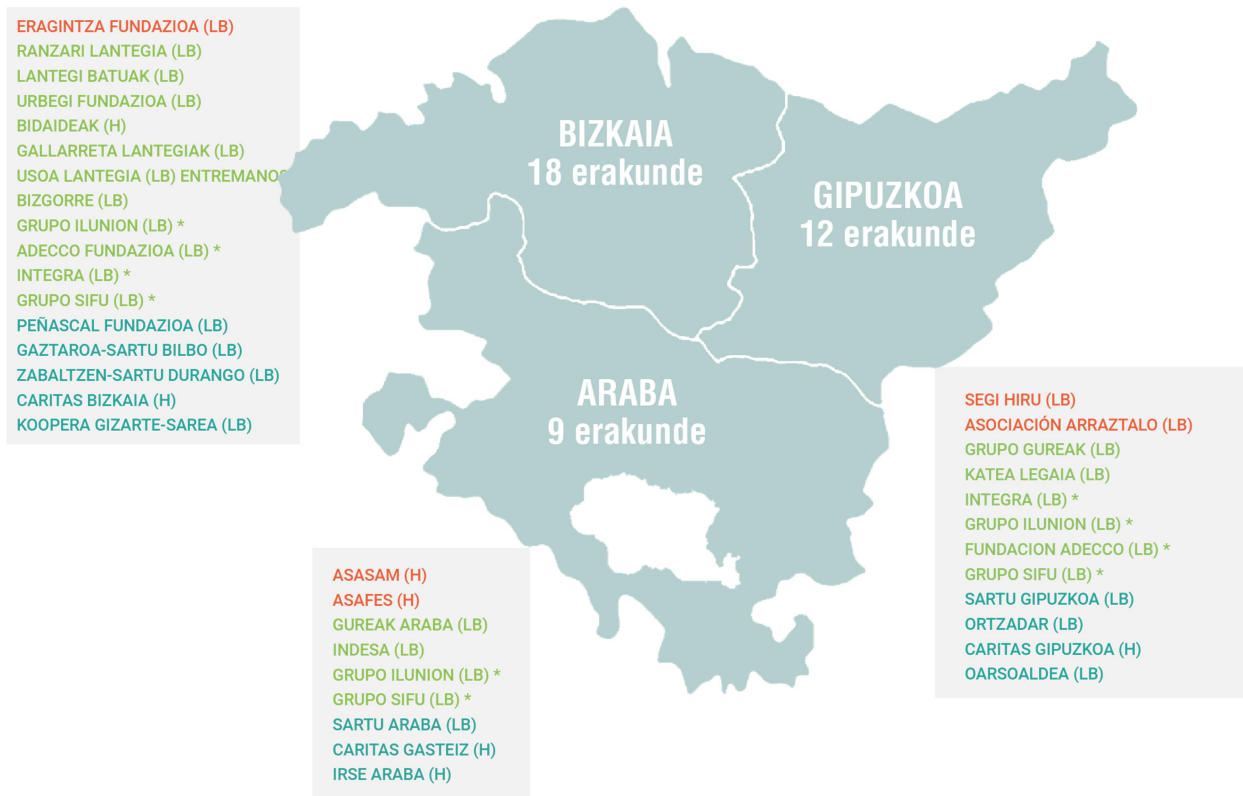
ARABA

Titulartasuna	Kop.	%
Publikoa (PU)	1	11,1
Pribatua	7	77,8
Pribatua, irabazi asmorik gabea (PIAG)	5	55,6
Beste pribatu batzuk (P)	2	22,2
Mistoa (M)	1	11,1

GIPUZKOA

Titulartasuna	Kop.	%
Publikoa (PU)	1	8,3
Pribatua	9	75,0
Pribatua, irabazi asmorik gabea (PIAG)	6	50
Beste pribatu batzuk (P)	3	25,0
Mistoa (M)	2	16,7

*Egoitza edo ordezkari bat baino gehiago identifikatu zaizkien erakundeak.

BIZKAIA

Jarduera	Kop.	%
Batez ere laneratze baliabideak (LB)	16	88,9
Hainbat baliabide (H)	2	11,1

ARABA

Jarduera	Kop.	%
Batez ere laneratze baliabideak (LB)	5	55,6
Hainbat baliabide (H)	4	44,4

GIPUZKOA

Jarduera	Kop.	%
Batez ere laneratze baliabideak (LB)	11	91,7
Hainbat baliabide (H)	1	8,3

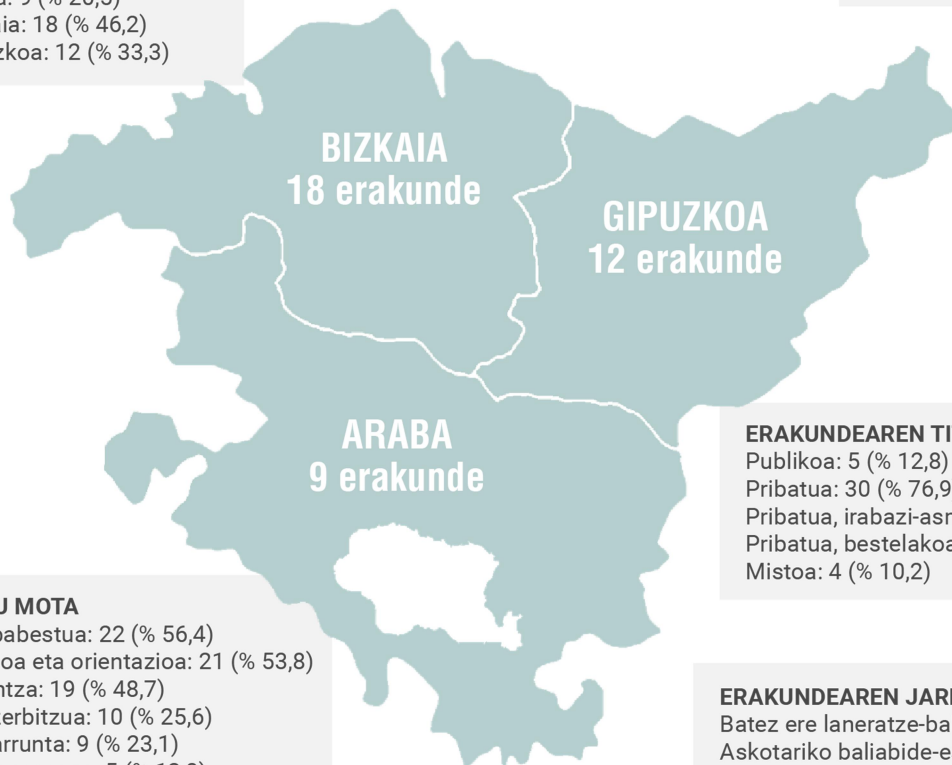
*Egoitza edo ordezkari bat baino gehiago identifikatu zaizkien erakundeak.

EAE 39 erakunde ***LURRALDE HISTORIKOA**

Araba: 9 (% 20,5)
 Bizkaia: 18 (% 46,2)
 Gipuzkoa: 12 (% 33,3)

ARTATZEN DUEN KOLEKTIBOA

Desgaitasuna: 22 (% 56,4)
 Gizarte-bazterkeria: 12 (% 30,8)
 Gaixotasun mentala: 5 (% 12,8)

ZERBITZU MOTA

Enplegu babestua: 22 (% 56,4)
 Informazioa eta orientazioa: 21 (% 53,8)
 Prestakuntza: 19 (% 48,7)
 Lanbide-zerbitzua: 10 (% 25,6)
 Enplegu arrunta: 9 (% 23,1)
 Laneratze-enpresa: 5 (% 12,8)

ERAKUNDEAREN TITULARTASUNA

Publikoa: 5 (% 12,8)
 Pribatua: 30 (% 76,9)
 Pribatua, irabazi-asmorik gabea: 20 (% 51,3)
 Pribatua, bestelakoak: 10 (% 25,6)
 Mistoa: 4 (% 10,2)

ERAKUNDEAREN JARDUERA

Batez ere laneratze-baliabideak: 32 (% 82)
 Askotariko baliabide-eskaintza: 7 (% 18)

*Entitateak jarduten duten lurralde historiko bakoitzeko kontaktzen dira. Horri dagokionez, nabarmentzekoak dira hiru lurralde historikoetako guztietan presentzia duten erakundeak (Grupo Ilunion eta Grupo SIFU). Beste batzuek bi lurraldetan dihardute: Integrag eta Adecco Fundazioak (biek ere Bizkaian eta Gipuzkoan dituzten ordezkariak).

Gaixotasun mentala duten pertsonentzako laneratze-baliabideen mapa prestatzeko, orotara **39 erakunde** identifikatu dira. Horietatik, ia erdiak (% 46,2) Bizkaian daude, % 33,3 Gipuzkoan; azkenik, % 20,5 Araban daude. Identifikatutako erakundeen ia % 77 titulartasun pribatukoak dira, eta horien barnean, gehienak (% 51,3) irabazi-asmorik gabekoak. Era berean, nabarmendu behar da horien % 12,8 esparru publikoan sortutako ekimenak direla.

Erakunde horien jardunaren xede-kolektiboari erreparatzen badiogu, nabarmendu behar da gehienak desgaitasuna duten pertsonentzat direla (% 56,4), % 30,8k gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan daudenak artatzen ditu, eta % 12,8, berriz, gaixotasun mentalak dituzten pertsonen kolektiboan espezializatuak dira.

Erakunde horiek nagusiki gauzatzen duten lanari erreparatzen baldin badiogu, nabarmendu behar da gehienek (% 82) enplegurako baliabideak eskaintzen dituztela; % 18k, berriz baliabide-eskaintza zabala du, eta horien artean sartzen dira, halaber, laneratze-baliabideak.

Zerbitzu motaren arabera, datuek erakusten dute enplegu babestua eta lanari buruzko informazioa eta orientazioa direla ohikoenak erakunde horietan. Haien % 56,4k lan-aukerak ematen dituzte enplegu babestuaren bidez, eta % 53,8k, berriz, lanari buruzko informazio- eta orientazio-zerbitzua eskaintzen du. Horrez gainera, % 48,7k prestakuntza-zerbitzua ere badu. Kasu honetan, enplegua laneratze-enpresen bidez ematea da ezohikoena. Identifikatutako erakundeen % 12,8k eskaintzen du enplegua modalitate horren bidez.

4. KONTSULTAREN EMAITZA NAGUSIAK

4.1. Kontsultaren emaitza nagusiak

Ondoren, kontsultaren emaitza nagusiak xehetasun handiagoz aurkeztuko ditugu, azterketan parte hartu duten 18 erakundeek emandako erantzunetan oinarrituta. Emaitzak zerbitzu mota bakoitzaren arabera azaltzen dira (informazioa eta orientazioa, prestakuntza, lanbide-zerbitzua, enplegu babestua eta enplegu lagundua).

Gogoratu behar da kontsultan lortutako partaidetza-indizea % 50ekoa dela, identifikatutako 39 erakundeetatik 18k erantzun baitzuten.

Lagina: 18 erakunde - identifikatuen % 50

Oharra: galdetegiari erantzun dioten erakundeen kopuru osoa ez dator bat zerbitzu mota bakoitzeko erantzun kopuruarekin; izan ere, erakunde berak zerbitzuak adina erantzun eman ditzake.

Informazioa eta orientazioa	Prestakuntza	Lanbide-zerbitzua	Enplegu babestua	Enplegu lagundua
6 erantzun	5 erantzun	8 erantzun	12 erantzun	5 erantzun

4.2. Lanari buruzko informazioa eta orientazioa

Informazioa eta orientazioa

- 6 erantzun
- Eragintza
- Indesa 2010
- Lantegi
- Entrema
- Adecco Fundazioa*

Lanari buruzko informazio- eta orientazio-zerbitzuak funtsezko erreminta dira gaixotasun mentala duten pertsonen enplegagarritasuna hobetzeko. Zerbitzu horien bidez, modu pertsonalizatuan diseinatzen da enplegu bila ari diren pertsonen laneratzea, eta horrela, laburtu egiten da pertsonen eta lan-merkatuaren arteko distantzia.

Kolektibo horrentzat lanari buruzko informazio- eta orientazio-baliabideak dauzkaten 21 erakunde daude identifikaturik mapan, eta haietatik sei erantzun dute; hau da, % 28,57 inguruk.

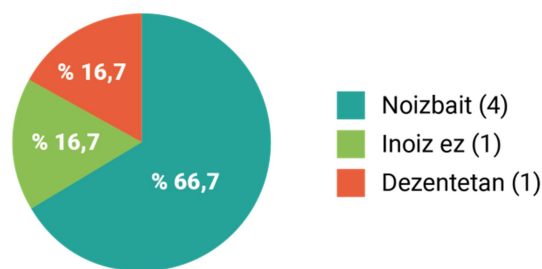
Pertsona-bolumenari erreparatzen baldin badiogu, kalkulatzen da **gaixotasun mentala duten 550 pertsona inguru artatu direla, 2015ean, lanari buruzko informazio- eta orientazio-baliabideren baten bidez**. Hamarretik zazpi **gizonezkoak dira**. Pertsona horiek gehienak (% 73,1) **gaixotasun mentala duten pertsonentzako baliabide espezializatuetan artatzen dira**.

2015ean...	Guztira	Gaixotasun mentalean espezializatutako erakundeak	Gaixotasun mentalean espezializatu gabeko erakundeak
Gaixotasun mentala duten emakumezko erabiltzaileak guztira	550	402	148
Gaixotasun mentala duten pertsonen ehuneko, emakumezko erabiltzaileen guztizkoaren barnean	-	% 100	% 12,7
Gaixotasun mentala duten gizonak	% 69	% 69	% 69,4
Gaixotasun mentala duten emakumeak	% 31	% 31	% 30,6

% 73,1

Kontsultatutako erakundeen % 100en hitzetan, **gaixotasun mentala duten pertsonak lan-esparruan informatzen eta orientatzen diharduten pertsonak kolektiboaren gainera prestakuntza espezifikoa dute**. Hala eta guztiz ere, erakunde gehienek (sei erantzunetik bostek) aitortzen dutenez, profesional horiek kolektiboarekin lotutako prestakuntza hobea jasotzeko premia sentitu dute.

Zure erakundearen lan-esparruan informazioa eta orientazioa ematen diharduten profesionalak, sentitu al dute inoiz gaixotasun mentala duten pertsonen inguruko prestakuntza hobea jaso beharko luketela?

4.3. Prestakuntza-baliabideak

Prestakuntza
5 erantzun
ASAFES
Eragintza
Gureak Taldea
Lantegi Batuak
Entremanos

Prestakuntza funtsezko erreminta da gaixotasun mentala duten pertsonen lan-integrazioa errazteko, aukera ematen baitiete eskuratu dezaketen lan-eskaintza zabaltzeko eta desgaitasunak lanpostu bat eskuratzerakoan izan ditzakeen efektu negatiboak arintzeko.

Kolektibo horrentzako prestakuntza-baliabideak dituzten 19 erakunde daude identifikaturik mapan, eta haietatik bostek erantzun dute; hau da, % 26,3 inguruk.

Pertsona-bolumenari erreparatzen baldin badiogu, kalkulatu da **gaixotasun mentala duten 801 pertsona inguru artatu direla, 2015ean, prestakuntza-baliabideren baten bidez.** Gehienak (% 65,5) **gaixotasun mentala duten pertsonetan espezializatutako erakundeetan artatu dira.**

Emandako prestakuntza-ekintzetako **uzte-tasa % 6koa da**, eta **nabarmen murriztagoa da** kolektiboan **espezializatutako baliabideetan** espezializazio hori ez dutenetan baino; % 4,6 eta % 8,5, hurrenez hurren. Sexuaren arabera, deigarria da **gizonezkoen artean uzte-tasa handia dela espezializatu gabeko erakundeetan**, % 11ra ere iristen baita.

2015ean...	Guztira	Gaixotasun mentalean espezializatutako erakundeak	Gaixotasun mentalean espezializatu gabeko erakundeak
Gaixotasun mentala izanik, prestakuntza-ekintza amaitzen duten pertsonak	801	532	269
Gaixotasun mentala duten pertsonen pisua, matrikulatutako pertsona guztiekiko	-	% 100	% 18,6
Prestakuntza-ekintzen uzte-tasa	% 6	% 4,6	% 8,5
Gizonen uzte-tasa	% 5,1	% 5,2	% 5
Emakumeen uzte-tasa	% 6,5	% 4,4	% 11

% 65,5

Desberdintasunak ikusi dira gaixotasun mentala duten pertsonak jasotzen duten prestakuntza motan, erakunde batetik bestera. Hori hala, askoz ere ohikoagoa da laneko erremintak eskuratzeari buruzko prestakuntza jasotzea (arreta oinarritzko laneko ohiturak eta gizarte- eta lan-trebetasunak eskuratzean jartzen duena) kolektiboan espezializatutako erakundeetan (% 75,8); aldez, gaixotasun mentalean espezializatu gabean ohikoagoa da (% 41,3) kolektiboan lanean hasi aurreko prestakuntza jasotzea (gaitasun pertsonalak eta teknikoak

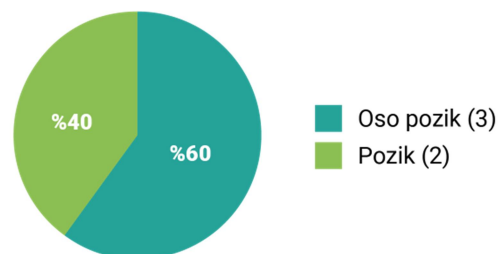
hobetzera bideratua, pertsona bat egokiro konpondu dadin laneko testuinguru batean; esaterako, elikagaiak manipulatzeko, teknologia berrietan prestakuntza jasotzea eta abar).

Bestalde, kontsultatutako bost erakundeetatik lauren hitzetan, **erakundeak berak kudeatzen du prestakuntza**; hau da, erakundeak berak arduratzen dira prestakuntza-ekintzak antolatzeaz eta garatzeaz. Horietako batek, azkenik, adierazi du kudeaketa mistoa dela.

Gaixotasun mental duten pertsonen amaituriko prestakuntza-baliabideak.	Guztira	GMan espezializatutako erakundeak	GMan espezializatu gabeko erakundeak
Gaixotasun mentala izanik, prestakuntza-ekintza amaitzen duten pertsonak	801	532	269
Laneko erremintak eskuratzea	% 54,1	% 75,8	% 11,2
Lanean hasi aurreko prestakuntza	% 24,6	% 16,2	% 41,3
Laneko praktikak	% 2,0	% 2,8	% 0,4
Lanbide-prestakuntza	% 5,2	% 2,3	% 11,2
Etengabeko prestakuntza	% 14,1	% 3,0	% 36,1

Kontsultatutako erakunde guztiek adierazten dutenez, gaixotasun mentala duten pertsonak pozik edo oso pozik daude jasotako prestakuntza-ekintzekin.

Zure ustez, zer gogobetetze-maila dute gaixotasun mentala duten pertsonen beren erakundeetan jasotzen dituzten prestakuntza-ekintzei dagokienez?

Prestakuntza-baliabideak dituzten bost erakunde kontsultatu dira, eta hiruk adierazi dute prestakuntza ematen duten pertsona guztiek dutela trebakuntza espezifiko. Prestakuntza-baliabideak dituzten bost erakunde kontsultatu dira, eta hiruk adierazi dute prestakuntza ematen duten pertsona guztiek dutela trebakuntza espezifiko gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan. Beste bik, berriz, azaldu dute trebatzaile guztiek ez dutela halako baliabiderik, baina batzuek baietz.

Hala eta guztiz ere, erakunde guztien hitzetan, kolektiboari prestakuntza ematen dioten pertsonen sumatu dute noizbait prestakuntza hobea falta izan zaiela, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboari dagokionez.

Zure erakundeak eskaintzen dituen prestakuntza-baliabideak ematen dituzten trebatzaileei dagokienez, badute prestakuntza espezifikorik gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan?

Azkenik, hauxe nabarmendu behar da: erakundeen %100ek bermatzen du emandako prestakuntza-ekintza guztiak egokitzen direla gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren premia espezifikoetara. Egiten dituzten egokitzapen nagusiez galdetzean, honako auzi hauek aipatu dituzte:

- ✓ Orduategia (kolektiboaren medikamenduak eta ezaugarriak aintzat arturik).
- ✓ Eduki didaktikoen banaketa.
- ✓ Prestakuntza emateaz arduratzen den enpresa (kolektiboa ezagutuz).
- ✓ Prestakuntzaren eskola-orduen kopurua (inoiz ere ez bost ordu baino gehiago egunean).
- ✓ Irakasleen prestakuntza.
- ✓ Atsedenaldiak.
- ✓ Gaixotasun mentalak hondatutako gaitasunak lantzeko ikastaro zehatzak.
- ✓ Saioen programazio pedagogikoan (materialak eta dinamikak).

Lanbide-zerbitzua

8 erantzun

ASAFES

ASASAM

Eragintza

Lantegi Batuak

Gallarreta Lantegiak

Usoa Lantegia

Gureak Taldea

Entremanos

4.4. Lanbide-baliabideak

Lanbide-baliabideak aukera ona dira pertsona jakin batzuentzat; zehazki, mugak dituztelako enpresa edo enplegu-zentro berezi batean lan egin ezin duten pertsonentzat. Halako pertsonen lanbide-terapiako zerbitzuak emateko jomuga dute, baita doikuntza pertsonal eta soziala ere. Desgaitasuna duten pertsonen horietan gauzatutako jarduera ezin da enplegutzat hartu; izan ere, irizpide terapeutikoak gailentzen dira, eta ez produktibitatea edo errentagarritasun ekonomikoa.

Desgaitasuna duten pertsonentzako lanbide-zentroak arautzen dituen abenduaren 4ko 2274/1985 Errege Dekretuak honela definitzen ditu lanbide-zentroak: «Desgaitasuna duten pertsonen laneratzeko prozesuan topatzen dituzten trabak gainditzeko bitarteko egoki bat, duten desgaitasuna dela-eta ezin dutenean jo enpresa edo enplegu-zentro berezi bateko lanpostu batera».

Kolektibo horrentzako lanbide-baliabideak dituzten 10

erakunde daude identifikaturik mapan, eta haietatik zortzik erantzun dute; hau da, % 80 inguruk.

Pertsona-bolumenari erreparatzen baldin badiogu, kalkulatzen da **gaixotasun mentala duten 139 pertsona inguru artatu direla 2015ean, lanbide-baliabideren baten bidez**. Hamarretik zazpi gizonezkoak dira. Nabarmentzekoa da, gainera, ia guztiak (% 95) **gaixotasun mentala duten pertsonetan espezializatutako**.

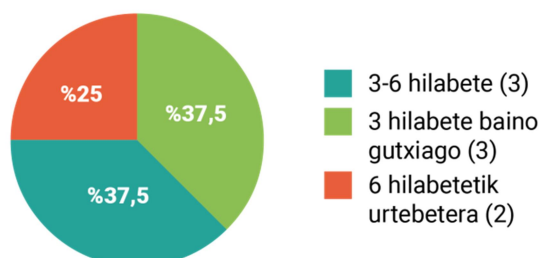
2015ean...	Guztira	Gaixotasun mentalean espezializatutako erakundeak	Gaixotasun mentalean espezializatu gabeko erakundeak
Gaixotasun mentala duten erabiltzaileak	139	132	7
Gaixotasun mentala duten pertsonen pisua erabiltzaile guztiekiko	-	% 100	% 0,4
Gaixotasun mentala duten gizonezko erabiltzaileak	% 70,5	% 71,2	%57,1
Gaixotasun mentala duten emakumezko erabiltzaileak	% 29,5		% 42,9

Oharra: garrantzitsua da argitzea Lantegi Batuak Fundazioak ez daukala gaixotasun mentala duen pertsonarik lanbide-zerbitzuan, eta Gureak Taldeak, berriz, ez duela zehazten gaixotasun mentala duten zenbat pertsonak diharduten zerbitzu horretan.

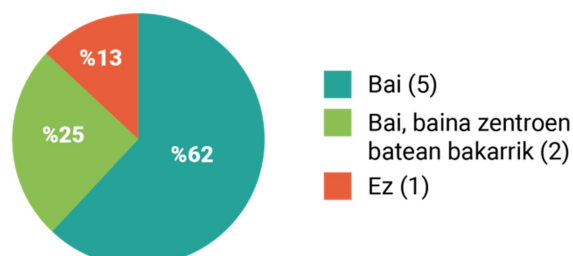
Kontsultatutako zortzi erakundetatik seik adierazten dutenez, erakundeko lanbide-baliabideren batean plaza eskatu eta plaza hori eman bitarteko epea **sei hilabete baino laburragoa da**. Horietako biren hitzetan, denbora hori sei hilabetetik urtebetera luzatzen da.

Bestalde, hauxe nabarmendu behar da: bost erakundek adierazi dute **itxaron-zerrenda** dutela lanbide-baliabidea eskuratzeko. Haietatik bik esan dute zerrenda hori erakundeak dituen lanerako zentroren batean bakarrik existitzen dela, eta bakar batek adierazi du ez duela itxaron-zerrendarik.

Gutxi gorabehera, zenbat itxaron behar da zure erakundeko lanbide-baliabideren batean plaza eskatu eta plaza hori eman arte?

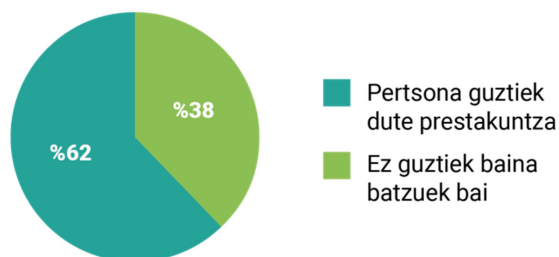
Gaur egun, bada itxaron-zerrendarik zure erakundearen lanbide-baliabidea eskuratzeko?

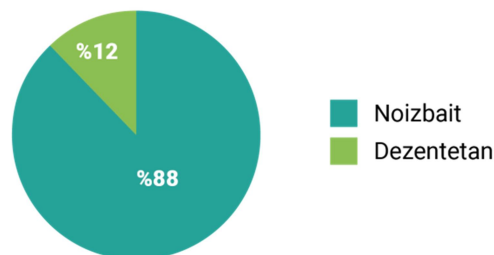
Lanbide-baliabideak dituzten erakundeetatik zortzi kontsultatu ditugu, eta bostek (% 62) adierazi dute erakundeotako lanbide-zerbitzuetako profesionalak badutela prestakuntza espezifikoa gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboari buruz. Horietako hiruk, berriz, azaldu dute trebatzaile guztiek ez dutela halako prestakuntzarik, baina batzuek baietz.

Hala eta guztiz ere, erakunde guztiek adierazi dute kolektiboari lanbide-zerbitzuak eskaintzen dizkieten pertsona guztiek sumatu dutela noizbait prestakuntza hobea falta izan zaiela gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboari buruz.

Zure erakundeak eskaintzen dituen lanbide-baliabideak ematen dituzten trebatzaileei dagokienez, badute prestakuntza espezifikorik gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan?

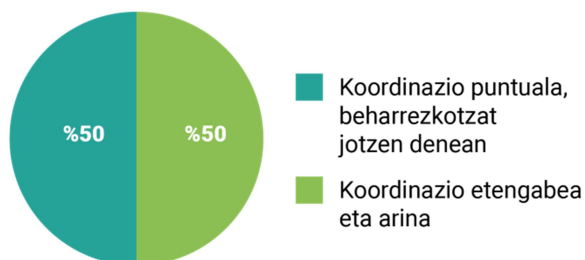

Zure erakundearen lanbide-baliabideak ematen diharduten profesionalak, sentitu al dute inoiz gaixotasun mentala duten pertsonen inguruko prestakuntza hobea jaso beharko luketela?

Osasun mentaleko zentroen sareko lanbide-baliabideei dagokienez, halako bi erakundetatik batek adierazi du koordinazio hori etengabea eta arina dela; gainerakoek, berriz, adierazten dute koordinazio hori unean unekoa dela eta, eskuarki, lanbide-zentroak edo osasun mentaleko zentroak beharrezkotzat jotzen duenean bakarrik gertatzen dela.

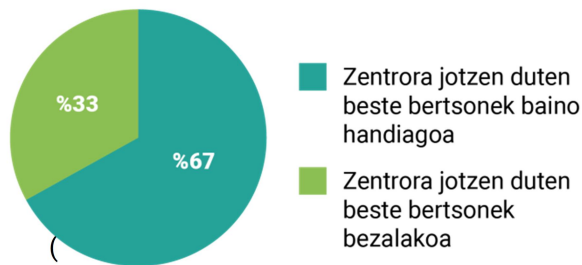
Nola deskribatuko zenuke zure erakundeko lanbide-baliabideetako profesionalen eta baliabide horien erabiltzaileak artatzen dituzten osasun mentaleko zentroen sarearen arteko koordinazioa?

Gaixotasun mentalean espezializatu gabeko hiru erakundeetatik bik adierazi

dutenez, erakundeko lanbide-baliabideetan absentismoa handiagoa da kolektibo horretan, gainerako kolektiboetan baino. Horietako batek adierazi duenez, berdintsua da baliabidera jotzen duten kolektibo guztien absentismoa.

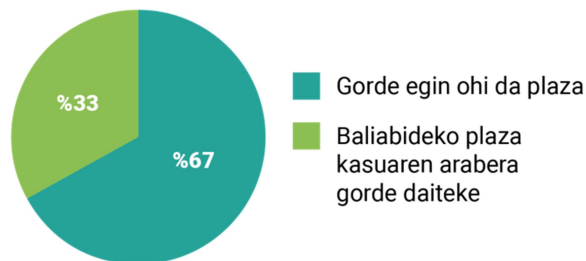
Zure erakundeko lanbide-baliabideei dagokienez, zenbaterainokoa da absentismoa gaixotasun mentala duten pertsonen artean?

(*) Gaixotasun mentala duten pertsonekin ez ezik, beste kolektibo batzuekin ere lan egiten duten erakundeek bakarrik erantzuten dute.

Ohikoa izaten da erakundeek plaza gordetzea gaixotasun mentala duen pertsona bati iraupen luzeko bajen edo baja ohikoen kasuan, gaixotasun mentalaren ondorioz gertatzen badira (hala gertatzen da kontsultatutako lau erakundetan). Halere, bi erakundeek adierazi dute kasu zehatz bakoitzaren arabera erabakitzen dela plaza gorde ala ez.

Zer gertatzen da zure erakundeko lanbide-baliabide plazarekin, baliabidean plaza duen gaixo mental bati iraupen luzeko baja medikoak eta/edo ohiko baja medikoak aitortzen zaizkionean, gaixotasun mentala dela eta?

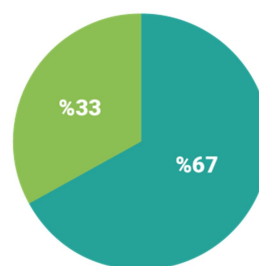
2015ean, **gaixotasun mentala duten 58 pertsona igaro ziren lanbide-baliabide batetik beste enplegu-baliabide batera** (enplegu-zentro berezia edo enplegu arrunta). Baliabide horietara igarotako pertsona gehienak **gizonezkoak** izan ziren (% 66,7). Erakunde motaren arabera, adierazi behar da beste enplegu-baliabide batzuetara igarotzen diren pertsonen % 63,8 gaixotasun mentalean espezializatutako erakunde batera igaro dela.

 % 63,8

2015ean...	Guztira	GMan espezializatutak o erakundeak	GMan espezializat u gabeko erakundeak
Gaixotasun mentala izanik, enplegu-zentro berezietara edo enplegu normalizatura igarotzen diren pertsonak.	58	37	21
Gaixotasun mentala izanik, enplegu-zentro berezietara edo enplegu babestura igarotzen diren pertsonen ehunekoa.	-	% 100	% 27,3
Gaixotasun mentala izanik, enplegu-zentro berezietara edo enplegu normalizatura igarotzen diren emakumeak.	% 33,3	% 24,3	% 38
Gaixotasun mentala izanik, enplegu-zentro berezietara edo enplegu normalizatura igarotzen diren gizonak.	% 66,7	% 75,7	% 62

Oharra: gaixotasun mentala duten pertsonetan espezializatu gabeko zentroetan, lanbide-baliabide batetik enplegu-zentro berezietara edo enplegu arruntera igarotzen diren pertsonen kopurua handiagoa da (21) erakunde horietako lanbide-zerbitzuen erabiltzaileen guztizko kopurua baino (7); izan ere, oraingoa bada Gureak Taldearen informazioa.

Azkenik, bada nabarmendu beharreko beste puntu bat: kontsultatutako erakunde gehienek adierazten dutenez, lanbide-baliabideko jarduera hobeto egokitzen da gaixotasun mentala duten pertsonen beharrizan espezifikoetara. Aldiz, erakunde horietako biren hitzetan, jarduera guztiak ez dira egokitzen beharrizan horietara, nahiz eta batzuk egokituta dauden.

- Zentroko jarduera kolektibo horren behar izan espezifikoetara egokitzen da
- Zentroko jarduera zati bat kolektibo horren beharrizanetara egokitzen da, baina ez guztia

Egiten dituzten egokitzapen nagusiez galdetzean, honako auzi hauek aipatu dituzte:

- ✓ Pertsona bakoitzari arreta indibidualizatua ematen zaio.
- ✓ Koordinazio arina familiarekin eta osasun mentaleko zentroarekin, saiaterik baikara haietako bakoitzak dituen eskakizunetara egokitzen.
- ✓ Eguneroko lanak egokituta daude gustu eta lehentasunetara.
- ✓ Eskuarki, baimen bereziak eman ohi dituzte lanerako zentroaren osagarri gisako jarduerak egiteko, jakinda lagungarriak izaten direla ongizate emozionalerako.
- ✓ Enpleguaren aurreko alderdiak jorratzen dira, beste baliabide batzuetarako bisitak eta abar.
- ✓ Pertsona bakoitzaren lan-erritmoa errespetatzen da, une bakoitzean nola dauden kontuan izanik.
- ✓ Zentrora sartzeko ordutegia egokitu egiten da unean-unean, pertsonak gehiago atseden hartu behar duenean, gaixotasun mentalaren eraginez.
- ✓ Zahartze-prozesuetara egokitzea.
- ✓ Pertsonen babesa ematea gaixotasunaren aldi goiztiarretan.

- ✓ Lan berean ematen duen denbora mugatzea.
- ✓ Baliabidera sartzeko egokitzapen-prozesua.

4.5. Enplegu babestua

Enplegu babestua
erantzun 1
ASAFES
Eragintza
Lantegi Batuak
Gallarreta
Indesa
Ranzari
Grupo SIFU* (Araba, Bizkaia eta Gipuzkoa)
Usoa Lantegia
Entremanos
Integracee Donostia

Enplegu babestutzat hartzen da enpresa arruntetan berariaz desgaitasuna duten pertsonentzat sortutakoa, betiere halako pertsonak lan-merkatuan errazago sar daitezzen. Estatuan enplegu babestu gehien sortu duten erakunde nagusiak **enplegu-zentro bereziak** izan dira historikoki. Zentro horietan sortutako enpleguak, printzipioz, ohiko merkatuan sortutakoaren ezaugarri berak ditu, nahiz eta egia den enplegu-zentro bereziek babes jakin batzuk eskaini behar dituztela, desgaitasuna duten langileen laneratzea errazteko.

Minusbaliatua Gizarteratzeko apirilaren 7ko 13/1982 Legearen 42. artikulua arabera, enplegu-zentro berezien helburu nagusia hau da: «lan produktiboa egitea, merkatuko eragiketetan modu erregularrean parte hartuz; haien xedea izaten da ordaindutako enplegua bermatzea desgaitasuna duten pertsonen eta doikuntza pertsonaleko eta sozialeko zerbitzuak ematea, eta horrez gainera, desgaitasuna duten pertsonen kopuru ahalik eta handiena lan-araubide arruntean txertatzeko bidea izatea».

Enplegu-zentro berezien bidez laneratzea da enplegu babestuaren modalitaterik ohikoena. Dena den, badira beste formula batzuk ere, nahiz eta gutxiago erabili: haiek ere potentzial handia dute desgaitasuna duten pertsonentzako enplegua sortzeko.

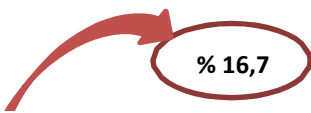
Lan-eremuak enplegu babestua eskaintzeko formula bat dira, eta enplegu-zentro bereziak ohiko enpresetara gerturatzea dute xede. Lan-eremuak zehazteko, kontratu bat sinatzen da merkatu arrunteko enpresa baten eta enplegu-zentro berezi baten artean, enpresaren jarduera arruntarekin harreman zuzena duten obrak edo zerbitzuak egiteko. Hartarako, enplegu-zentro bereziko desgaituak aldi baterako joaten dira enpresa kolaboratzaileira. Enplegu-zentro bereziari dagokio lan-eremuko lana zuzendu eta antolatzeke ardura.

Otsailaren 20ko 290/1994 Errege Dekretuko xedapen orokorretako I. kapituluak lan-eremuak arautzen ditu, enplegua sustatzeko neurri gisa, eta honela definitzen du: «*Lan-eremutzat hartzen da lan-merkatu arrunteko enpresa baten – enpresa kolaboratzaile deritzonaren – eta enplegu-zentro berezi baten artean formalizatutako kontratu oro, haren jarduera arruntarekin zuzenean lotutako obrak edo zerbitzuak gauzatzeko; horretarako, enplegu-zentro bereziko langile desgaitu batzuk enpresa kolaboratzailearen lantokira joango dira aldi baterako*».

Kolektibo horrentzako enplegu babestua daukaten 22 erakunde daude identifikaturik mapan, eta haietatik hamabik erantzun dute; hau da, % 54,5 inguruk.

Pertsona-bolumenari erreparatzen baldin badiogu, kalkulatzen da **gaixotasun mentala duten 803 pertsona inguru artatu direla 2015ean, parte hartu duten enplegu babestuko baliabideren baten bidez. Horien % 65ek plaza bat betetzen dute enplegu-zentro berezian; kasuen % 28,6 lan-eremu batean izaten dira, eta % 6,5 baino ez brigada mugikor batean. Erakunde motaren arabera, ikusten da enplegu-zentro berezi baten bidezko enplegua formula askoz ere ohikoagoa dela gaixotasun mentaletan espezializatutako erakundeetan (% 86,6). Kolektiboan espezializatu gabekoetan ere, formula hori da ohikoena, nahiz eta horien ehunekoa nabarmen txikiagoa izan (% 60,5). Halaber, areagotu egiten da beste formula batzuen garrantzia, hala nola lan-eremua (% 32,1, eta espezializatueta, berriz, % 11,2).**

Beste baliabide batzuetan ez bezala, **enplegu babestuko baliabideetan dihardutenen % 16,7 bakarrik ari dira gaixotasun mentalean espezializatutako erakunde batean.**

2015ean...	Guztira	GMan espezializatutako erakundeak	GMan espezializatu gabeko erakundeak
Enplegu babestua duten pertsonak orotara	803	134	564
Brigada mugikorak	% 6,5	% 2,2	% 7,3
Lan-eremua	% 28,6	% 11,2	% 32,1
Gaixotasun mentala duten erabiltzaileak enplegu-zentro berezietan	% 64,9	% 86,6	% 60,5

Enplegu-zentro berezien bidezko enplegu babestuari bakarrik erreparatuz, **ikusten da 2015ean guztira gaixotasun mentala duten 521 pertsonak izan zutela plaza baliabide horietan. Gehienak (% 62,8) gizonezkoak dira. Plaza horien % 22,3 bakarrik kudeatzen ziren gaixotasun mentaletan espezializatutako erakundeen bidez.**

Bestalde, nabarmendu behar da gaixotasun mentala duten pertsonak **espezializatu gabeko erakundeetako enplegu-zentro berezietan enplegu babestua duten pertsonen % 17,85 direla, kontsultatutako erakundeetan.**

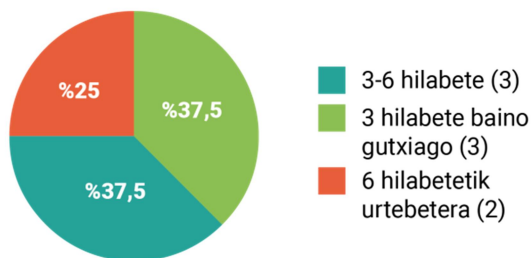
% 22,3

2015ean enplegu-zentro berezietan...	Guztira	GMan	GMan
		espezializatutako erakundeak	espezializatu gabeko erakundeak
Gaixotasun mentala duten erabiltzaileak enplegu-zentro berezietan	521	116	405
Gaixotasun mentala duten erabiltzaileen ehunekoa, enplegu-zentro berezietako erabiltzaileen guztizko kopuruaren barnean	-	% 100	17,85
Gaixotasun mentala duten gizonaek enplegu-zentro berezietan	% 62,8	% 69	% 67,4
Gaixotasun mentala duten emakumeek enplegu-zentro berezietan	% 37,2	% 31	% 32,6

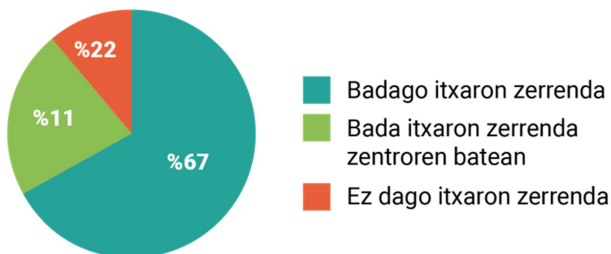
Kontsultatutako erakundeetako bostek adierazi dutenez, erakundeko enplegu-zentro berezi batean plaza eskatu eta plaza hori eman bitarteko epea **sei hilabete baino laburragoa da**. Hiruk baieztatu dutenez, epe hori sei hilabete eta urtebete bitartekoa da, eta haietako batek, azkenik, adierazi du urtebete baino gehiago itxaron behar dela.

Bestalde, haxe nabarmendu behar da: sei erakundek adierazi dute **itxaron-zerrenda** dutela enplegu-zentro berezian sartzeko. Haietatik bik esan dute zerrenda hori erakundeak dituen lanerako zentroren batean bakarrik existitzen dela, eta bakar batek adierazi du ez duela itxaron-zerrendarik.

Gutxi gorabehera, zenbat itxaron behar da batez beste zure erakundeko enplegu-zentro berezi batean plaza eskatu eta plaza hori eman arte?

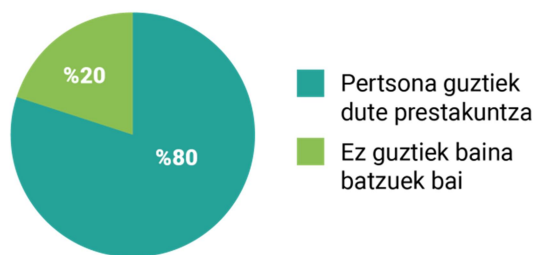
Gaur egun, bada itxaron-zerrendarik zure erakundeak kudeatutako enplegu-zentro berezietara sartzeko?

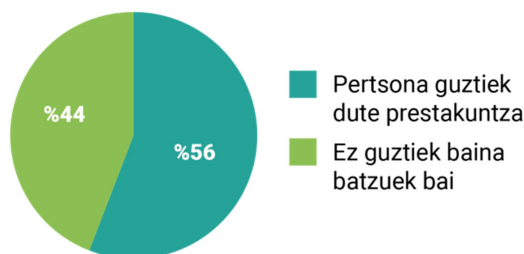
Lanbide-baliabideak eskaintzen dituzten erakundeetatik zortzi kontsultatu ditugu, eta horietatik bostek (% 56) adierazi dute erakunde horietako enplegu-zentro berezietako profesionalak badutela prestakuntza espezifikoa gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboari buruz. Haietatik lautan, berriz, azaldu dute

trebatzaile guztiek ez dutela prestakuntza espezifikoa, baina batzuek baietz.

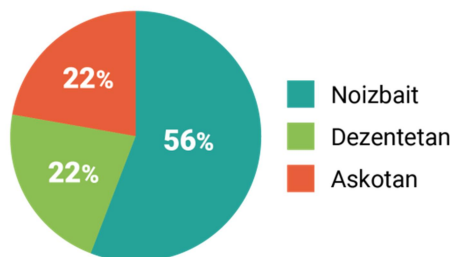
Hala eta guztiz ere, erakunde guztiek adierazi dute kolektiboari enplegu-zentro bereziak eskaintzen dizkioten pertsona guztiek sumatu dutela noizbait prestakuntza hobea falta izan zaiela gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboari buruz. Hain zuzen ere, erakunde horietako lauk adierazi dute hala izan dela dezentetan edo askotan.

Zure erakundeko enplegu-zentro berezietako trebatzaileei dagokienez, badute prestakuntza espezifikorik gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan?

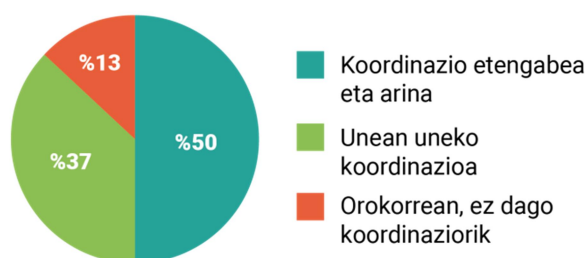

Zure erakundeko enplegu-zentro berezietan diharduten profesionalek, sentitu al dute inoiz gaixotasun mentala duten pertsonen inguruko prestakuntza hobea jaso beharko luketela?

Enplegu-zentro babestuak eta osasun mentaleko zentro-sarearen arteko koordinazioari gagozkiola, adierazi behar da erakundeen erdian ustez koordinazio hori jarraitua eta arina dela. Hiru erakundetatik batek, berriz, jakinarazi dute koordinazioa unean unekoa dela eta, eskuarki, lanerako zentroak edo osasun mentaleko zentroak beharrezkotzat jotzen dutenean gertatzen dela. Erakunde batek, azkenik, adierazi du ez dagoela koordinaziorik osasun mentaleko zentro-sarearekin.

Zure ustez, zer-nolakoa da zure erakundeko enplegu-zentro bereziko profesionalen koordinazioa osasun mentaleko zentro-sarearekin, gaixotasun mentala duten erabiltzaileei dagokienez?

Kontsultatu ditugun gaixotasun mentalean espezializatu gabeko bi erakundetatik batek adierazi duenez, kolektibo horrek erakundeko lanbide-baliabideetan duen absentismoa handiagoa da gainerako kolektiboena baino; gainerakoek, berriz, esan dute tasa hori berdina dela zentrora jotzen duten gainerako kolektiboaren tasarekin alderatuta.

Halaber, nabarmentzekoa da erakunde horietatik biren hitzetan ekintzaren bat martxan ipini dutela kolektiboaren absentismo-tasa murrizten saiatzeko. Zehazki, ekintza horiek gehiago daude lotuta ordutegi-malgutasunarekin, familien koordinazioarekin eta plan pertsonalekin.

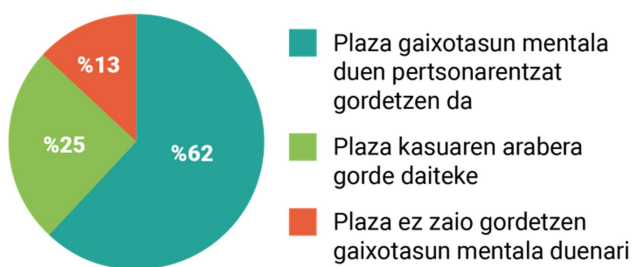
Zure erakundeko enplegu-zentro bereziei dagokienez, zenbaterainokoa da lan-absentismoa gaixotasun mentala duten pertsonen artean?

(*) Gaixotasun mentala duten pertsonekin ez ezik, beste kolektibo batzuekin ere lan egiten duten erakundeek bakarrik erantzuten dute.

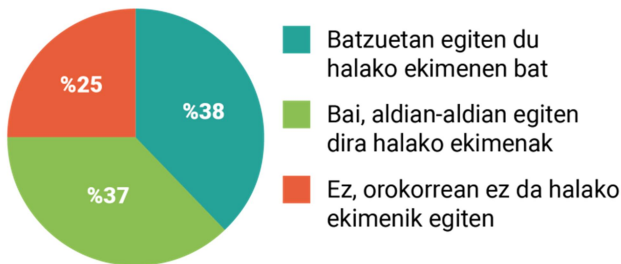
Ohikoa izaten da erakundeek plaza gordetzea gaixotasun mentala duen pertsona bati iraupen luzeko bajen edo ohiko bajen kasuan, gaixotasun mentalaren ondorioz gertatzen badira (hala gertatzen da kontsultatutako zortzi erakundetatik bostetan). Bi erakundeek adierazi dutenez, plaza-erreserba kasu jakin bakoitzaren arabera izaten da; erakunde batek, azkenik, adierazten du ez dela plaza erreserbatzen halakoetan.

Zer gertatzen da zure erakundeko enplegu-zentro berezietako plazarekin, gaixotasun mentala duen norbaiti iraupen luzeko baja medikoak eta/edo baja medikoak maiz aitortzen zaizkionean, duten gaixotasun mentala dela eta?

Kontsultatutako hiru erakundeek adierazi dute egiten dituztela aldian-aldian enplegu-zentro berezietako bezeroak sentsibilizatzeko ekimenak, eta beste hiruk esan dute noizean behin egiten dituztela. Haietako bik aitortu dute eskuarki ez dutela halako ekimenik egiten bezeroekin.

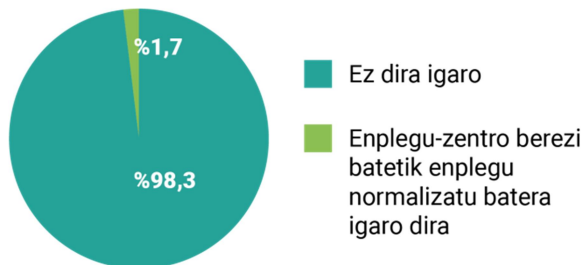
Garatzen al du zure erakundeak ekimenen bat –jarduerak, ekintzak, programak, etab.– enplegu-zentro bereziko bezeroak gaixotasun mentalaren inguruan sentsibilizatzeko?

2015ean, **kontsultatutako erakundeetatik gaixotasun mentala duten zazpi pertsona igaro dira enplegu-zentro berezi batetik enplegu arrunt batera (babesarekin edo gabe).**

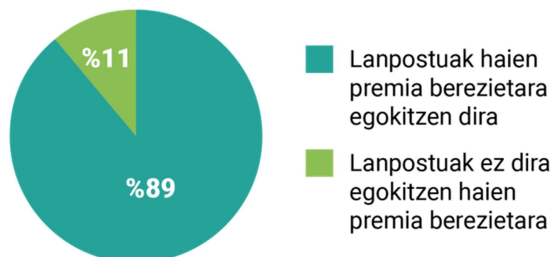
Ez da ikusi alderik erakunde motaren arabera, eta ezaugarri horiek dituzten trantsizio-ehuneko oso antzekoa da gaixotasun mentaletan espezializatutako erakundeetan (% 1,72) eta espezializatu gabekoetan (% 1,65).

2015ean zehar, gaixotasun mentala duten zenbat pertsona igaro dira, gutxi gorabehera, enplegu zentro berezi batetik enplegu arrunt batera, laguntzarekin edo gabe (zure erakundearen edo handik kanpo)?

Azkenik, bada nabarmendu beharreko beste puntu bat: kontsultatutako erakunde gehienek adierazten dutenez, **enplegu-zentro berezietako jarduera hobeto egokitzen da gaixotasun mentala duten pertsonen beharrian espezifikoez.** Aldiz, erakunde horietako bakar batek baino ez du adierazi jarduera guztiak ez direla egokitzen beharrian horietara, nahiz eta batzuk egokitzen diren.

Zuen erakundearen, zenbateraino da ohikoa gaixotasun mentala duten pertsonen enplegu-zentro berezietan dituzten lanpostuak pertsona horien beharrian espezifikoez egokitzea?

Hona hemen aipatzen diren egokitzapen nagusiak:

- ✓ Ordu-tegiak eta jardunaldiak langileen ezaugarrietara egokituta daude (txanda gabeko jardunaldiak, ordu-tegien malgutasuna, lanaldia murriztea, egitekoen arteko atsedena...).
- ✓ Segimendu jarraitua, eta koordinazio oparoa osasun mentaleko sarearekin.
- ✓ Pertsonaren gaitasun eta ahalmenak kontuan hartuta hautatzen da

Enplegu arrunt lagundua
5 erantzun
ASAFES
Eragintza
Lantegi Batuak
Gureak Taldea
Entremanos

postua.

- ✓ Arreta eskaintzen zaie zahartze-prozesuei.
- ✓ Lan berean ematen duen denbora mugatzea.
- ✓ Lan-kargak egokitzea.
- ✓ Prozesuak sekuentziatzea.
- ✓ Prestakuntza-prozesuak.
- ✓ Profesionalen babes puntualak.
- ✓ Egin ditzaketen lan motak.
- ✓ Premia indibidualei erantzutea (adibidez, askotariko erraztasunak tratamendu-zentroetara joan daitezen).

4.6. Enplegu lagundua

Enplegu lagundua laneratzeko eredu bat da, eta haren oinarria zera da, enpresa arrunten barnean erkidegoan integratutako enplegua sortzea desgaitasuna duten pertsonentzat, lantokiaren barruan eta handik kanpora behar duten babesa emanez.

Uztailaren 2ko 870/2007 Errege Dekretuaren 2. artikulua dioenez (laguntzako enplegu-programa arautzen duena, lan-merkatu arruntean desgaitasuna duten pertsonen enplegua sustatzeko), honela ulertzen da enplegu arrunt babestua: «Lanpostuan antolatutako orientazio- eta laguntza-ekintzen multzoa, langile espezializatuak eskainia, zeinaren helburua baita desgaitasuna duten langileen egokitzapen soziala eta laborala erraztea, merkatu arrunteko enpresetan laneratzeko zailtasun bereziak izaten dituzten aldetik, betiere tankerako postuak betetzen dituzten gainerako langileen baldintza antzekoak eskainiz».

Kolektibo horrentzako enplegu lagundua daukaten 9 erakunde daude identifikaturik mapan, eta horietako bostek erantzun dute; hau da, % 55,5 inguruk.

2015ean...	Guztira	GMan espezializatutako erakundeak	GMan espezializatu gabeko erakundeak
Gaixotasun mentala duten pertsonen laneratzea	63	48	15
Gaixotasun mentala duten pertsonen laneratzeen ehunekoa, guztizko laneratze kopuruaren barnean	-	100	% 20,5
Gaixotasun mentala duten gizonen laneratzeak	% 69,8	% 81,3	% 33,3
Gaixotasun mentala duten emakumeen laneratzeak	% 30,2	18,8	% 66,7
Gaixotasun mentala duten pertsonen laneratzeak, lanaldi osoan	% 34,9	% 31,3	% 46,7
Gaixotasun mentala duten pertsonen laneratzea, lanaldi partzialean	% 65,1	% 68,8	% 53,3

% 76,2

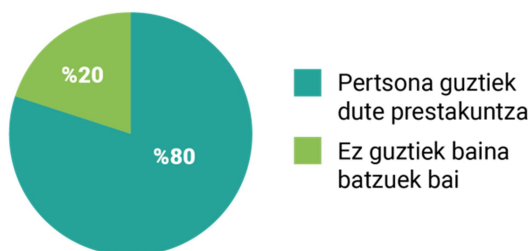
Pertsonen bolumenari erreparatuz, kalkulatu da 2015ean **gaixotasun mentala duten 63 pertsonak eskuratu duela enplegu lagunduren bat**. Gehienak **gizonak** dira (% 69,8), eta gehienetan gaixotasun mentala duten pertsonetan espezializatutako erakundeen bidez (% 76,2). Hiru laneratzetatik bi lanaldi partzialean izaten dira, nahiz eta halako jardunaldiek ohikoagoak diruditen gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboan espezializatutako erakundeetan.

Bestalde, nabarmendu behar da gaixotasun mentala duten pertsonak **% 20,5 direla espezializatu gabeko erakundeetako enplegu lagunduetan, kontsultatutako erakundeen kasuan**.

Kontsultatutako erakunde gehienek adierazten dute enplegu lagunduko programan parte hartzen duten profesional guztiak dutela prestakuntza espezifiko, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboari dagokionez. Haietatik batek, berriz, azaldu du trebatzaile guztiak ez dutela prestakuntza espezifiko, baina batzuek baietz.

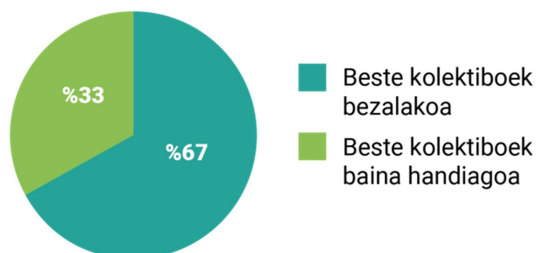
Erakundeen % 100ek adierazten du enplegu lagunduko programako profesionalek sumatu dutela prestakuntza-premia kasuren batean behintzat, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboarekin lotuta.

Zure erakundeko enplegu lagunduko programan parte hartzen duten profesionali dagokienez, badute prestakuntza espezifikorik gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan?

Gaixotasun mentalean espezializatu gabeko hiru erakundeetatik bik adierazi dutenez, absentismoa berbera da enplegu-programan parte hartzen duen kolektiboan eta zentrorra jotzen duten gainerako kolektiboetan. Batek, ordea, adierazi du handiagoa dela absentismoa kolektibo horretan gainerakoetan baino.

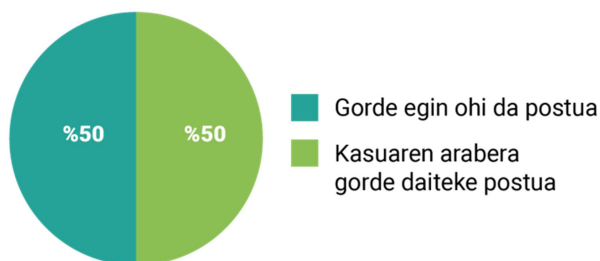
Zenbaterainokoa da absentismoa gaixotasun mentala izanik zure erakundearen enplegu lagunduko programan parte hartzen duten pertsonen artean?

(*) Gaixotasun mentala duten pertsonekin ez ezik, beste kolektibo batzuekin ere lan egiten duten erakundeek bakarrik erantzuten dute.

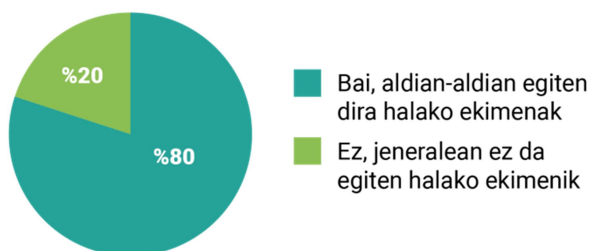
Kontsultatutako erakundeen erdiek adierazi dute plaza gordetzen diotela gaixotasun mentala duen pertsona bati iraupen luzeko bajen eta/edo ohiko bajen kasuan, gaixotasun mentalaren ondorioz gertatzen badira baja horiek. Beste erdien hitzetan, berriz, kasuaren arabera erabakitzen dute plaza gorde ala ez.

Zer gertatzen da gaixotasun mentala duen pertsona batek zure erakundearen enplegu lagundurako programaren bidez betetzen duen postuarekin, gaixotasun mentala dela-eta iraupen luzeko baja edo ohiko baja aitortzen zaionean pertsona horri?

Kontsultatutako erakundeen artean, ohikoa da sentsibilizazio-jarduerak edo -ekimenak egitea gaixotasun mentala duten pertsonak sartzen diren inguruneetan (halako bost erakundetatik lautan). Erakunde batek baino ez du adierazi ez dutela halako ekimenik egiten.

Garatzen al du zure erakundeak ekimenen bat - jarduerak, ekintzak, programak, etab.- gaixotasun mentala duten pertsonak biltzen dituzten ohiko lan-inguruneak sentsibilizatzeko?

Erakundeen % 100ek adierazten dutenez, gaixotasun mentala duten pertsonen enplegu lagunduko programaren bidez betetzen dituzten lanpostuak egokituta daude haien premia espezifikoetara, neurri handi batean behintzat. Hona hemen aipatzen diren egokitzapen nagusiak:

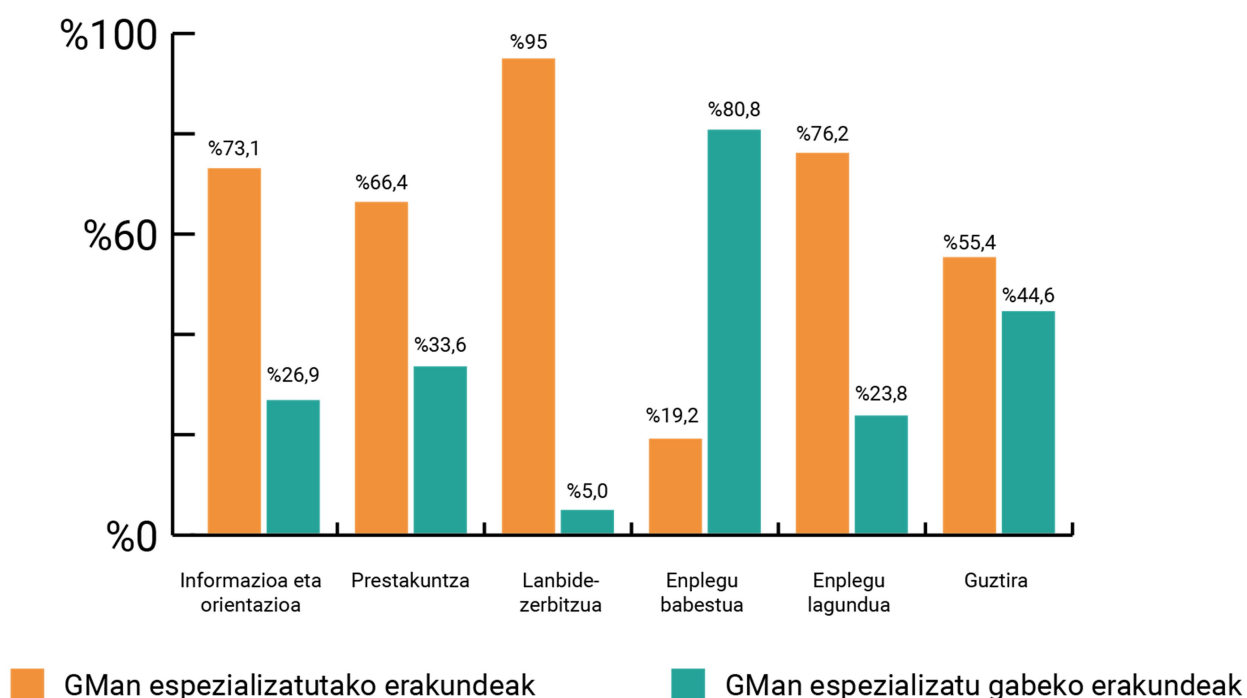
- ✓ Ordutegiak eta jardunaldiak (txandarik gabe, lanaldi partzialak, gaueko txanda kentzea, mediku-bisitak egiteko denbora ematea ordu horiek berreskuratzeko aukerarekin, eta abar).
- ✓ Etxetik gertu egotea.
- ✓ Postu espezifikoak sortzea.
- ✓ Pertsonaren curriculumaren eta gaitasunen arabera ondoen egokitutako lanpostua bilatzea.
- ✓ Enpresarekin etengabeko bitartekaritza-lanak egitea postuan mantentzeko.
- ✓ Egitekoak egokitzea (sinplifikatzea, berrantolatzea, sekuentzia aldatzea, estresa sortzen duten puntuak eta erabakiak hartzeko puntuak minimizatzea, eta abar).

Gaixotasun mentala izanik enplegurako baliabideetan artatu diren pertsonen barnean galdetegiari erantzun diotenak.

Informazioa eta orientazioa	Prestakuntza	Lanbide-zerbitzua	Enplegu babestua	Enplegu arrunta (lagundua)	GUZTIRA
550	801	139	803	63	2356

Gaixotasun mentala izanik enplegu-baliabideen erabiltzaile diren pertsonen proportzioa, erakunde motaren arabera:

Gaixotasun mentala izanik, lanbide-baliabideetan, enplegu babestuan eta enplegu lagunduan artatutako pertsonen guztizkoa

Lanbide-zerbitzua	Enplegu babestua	Enplegu lagundua
139	803	63

Gaixotasun mentala duten 1.005 pertsona ZOn, EB o EAn

BIZKAIA

LANBIDE-ZERBITZUA: 90
 ENPLEGU BABESTUA: 320
 ENPLEGU LAGUNDUA: 21

GIPUZKOA

LANBIDE-ZERBITZUA: 0**
 ENPLEGU BABESTUA: 105
 ENPLEGU LAGUNDUA: 12

ARABA

LANBIDE-ZERBITZUA: 49
 ENPLEGU BABESTUA: 178
 ENPLEGU LAGUNDUA: 30

(*) Ez dira bildu Grupo SIFUko enplegu-zentro berezietako pertsonak; izan ere, badakigu zenbat plaza diren, baina ez nola dauden banatuta lurralde historikoen artean.

(**) Gogoratu behar da Gureak Taldeak –Gipuzkoan desgaitasuna duten pertsonen enplegu babestua emateko erakunde nagusietako batek– ez duela informaziorik eman lanbide-plazen kopuruari buruz; hortaz, nolabaiteko informazio-falta dago lurralde horretan. Kontuan hartuko da daturen bat berriro eskatu behar ote den, mapa osatzeko.

5. **ARRAKASTA-FAKTOREAK EDO - GAKOAK, GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONAK LANERATZEARI DAGOKIONEZ**

Arrakasta-faktoreak edo gakoak, gaixotasun mentalak dituzten pertsonak laneratzeari dagokionez

Gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboa laneratzea errazten duten arrakasta-elementuei dagokienez, honako auzi hauek nabarmendu ziren:

- ✓ **Laguntza indibidualizatuen sare** bat egotea laneratze-ibilbide osoan zehar.
- ✓ Ahal den neurrian, lan-eskaintza **gaixotasun mentala duten pertsonen beharrian, ezaugarri eta lehentasunetara** egokitzea. Egokitzapen hori bereziki garrantzitsutzat jotzen da laneratze-prozesua hasteko orduan.
- ✓ Kolektiboarekin laneratze-prozesuan zehar esku hartzen duten profesionalekin **lankidetzan jardutea** (enpleguaren eta osasunaren alorrekoak eta abar).
- ✓ **Gaixotasun mentala duten pertsonen konpromisoa eta motibazioa** laneratze-prozesuarekin.
- ✓ Gaixotasun mentala duten pertsonen **gogobetetzea** postuarekin.
- ✓ **Profesional taldeen konpromisoa eta inplikazioa** gaixotasun mentala duten pertsonen laneratze-ibilbideekin.
- ✓ **Gizartearen sentsibilizazioa** gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboarekin eta pertsona horiek duten **estigmaren kontrako borrokarekin**.

6. **GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONEN KOLEKTIBORAKO LANERATZE-BALIABIDEEN ESKAINTZA HOBETZEKO ERRONKA NAGUSIAK**

Kolektiborako laneratze-baliabideen eskaintza hobetzeko erronka nagusiak

Ondoren, kolektiborako laneratze-baliabideen eskaintza hobetzeko erronka nagusiak aurkezten dira:

Arreta-ereduari dagokionez

Gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboari arreta emateko baliabideak malgutzen jarraitzea, bi norabideetako bideak erraztuz eta, beharrezkotzat jotzen denean, aurrera edo atzera egiteko modua ahalbidetuta.

Gaur egun, «zurrunegiak» dira enplegurako baliabideetara jotzeko eskakizunak, eta ez dute errazten «joan-etorriko» bideak egitea, baliabide berriak probatzeko,

baliabide bateko plaza bat lanaldi murriztuekin bateragarri egiteko eta abar. Sistema zurrunezia da, eta ez da gauza kolektibo horren premietara egokitzeko; izan ere, maiz krisi-gertakariak izaten dituzte –nahiz eta ondoren berehala berroneratu–, baita gorabeherak eta bestelako inguruabarrak ere.

Kolektiboarekin esku hartzen duten profesionalen taldeen eta kolektiboaren arteko lankidetzaren sustatzea, laneratze-prozesu osoan zehar.

Ezinbestekoa da osasun-esparruko, alor sozialeko, lan-esparruko eta beste hainbat eremutako profesionalak elkarrekin lankidetzan eta koordinazioan aritzea pertsona baten lan-ibilbideko fase guztietan, prozesu horrek emaitza egokia izan dezan.

Enplegurako baliabideei dagokienez

Gaixotasun mentala duten pertsonen mugimendu gehiago ahalbidetzea enplegu-baliabide arruntetara.

Azken urteetan aurrerapausoak eman badira ere gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren laneratzearen alde, oraindik jarduera-tasa apala du kolektibo horrek; horregatik, beharrezkoa dirudi lanean jarraitzea horrelako pertsonen laneratzea lortzeko. Gainera, baliabideen mapa osatzen duten laneratze-baliabideen analisiak agerian uzten duenez, oso txikia da oraindik ere merkatu arruntean lanpostuak eskuratzen dituzten pertsonen proportzioa. Hori dela eta, erronka partekatua da lanpostuak sortzea lan-merkatu arruntean pertsona horientzat.

Ezegonkortasun- edo gaixoberritze-garai baten ondoren lanpostura itzultzeko prozesua prestatzea.

Aipatu dugun bezala, gaixotasun mentala duten pertsonen krisialdiak –geroago lehengoratzeko direnak– izaten dituzte maiz, baita gorabeherak eta antzeko egoerak ere. Lan-merkatuko «joan-etorri» horien ondorioz, garrantzitsutzat jotzen da gaixotasun mentala duen pertsona aldi horietako baten ondoren berri ere lanean hasteko baldintza egokiak sortzea.

Gaixotasun mentala duten pertsonen lortutako lanpostuen dibertsifikazioa sustatzea.

Gaur egun, gaixotasun mentala duten pertsonen izan ohi dituzten lanpostuak ez dira oso ondo ikusita egoten gizartean eta prestakuntza-maila txikikoak izaten dira; hori dela eta, beharrezkoa litzateke ahalegin handiagoa egitea pertsona horien prestakuntza eta jakintza sustatzeko.

Esperientzia berritzaileak bilatzeko bidean aurrera egitea, kolektiboaren enplegurako bide berriak ikertzea ahalbidetze aldera.

Gaixotasun mentala duten pertsonentzako enplegua, askotan, balio erantsi

apaleko sektoreetan gertatzen da, gizartean oso ondo ikusita ez dauden sektoreetan, alegia. Testuinguru horretan, kontratazio-bide berriak topatzea (gaixotasun mentalak dituzten pertsonak martxan ipinitako kooperatibak, autoenplegua, enplegu-nitxo berriak eta abar) aukera ona izan liteke kolektiboarentzat.

Enplegua funtsezko tresna gisa aldarrikatzea, gaixotasun mentala duten pertsonak erabat birgaitzeko prozesuan.

Enpleguaren bidez beharizan ekonomikoak asetzen dira baina, horrez gainera, pertsonen bizi-kalitatea hobetzen eta aberasten duten bestelako jardura paralelo ugari ere zabaltzen dira. Lana osagai garrantzitsua da pertsonen gizarteratzean eta bizi-denboraren egituratzean; hala, laneratzea gizarteratze-modu gisa ere har dezakegu, bereziki lan-merkatuan parte hartzeko zailtasunak dituzten pertsonen kasuan –hala nola gaixotasun mentalak dituzten pertsonen kolektiboa–.

Gaixotasun mentala duten pertsonen prestakuntza areagotzea.

Gaixotasun mentala duten pertsonen prestakuntza funtsezkotzat jotzen da kolektiboak enplegua eskuratzeko. Gaixotasun mentala duten pertsonen prestakuntza-maila areagotuz, lanerako gaikuntza hobetzeaz gain, minimizatu egin daitezke enpresek kolektibo horrekin izan ohi dituzten errezeloak, lantaldeetan halako pertsonak hartzeari dagokionez. Hainbat pertsonak aipatzen dute garrantzitsua dela prestakuntza hori pertsonen interesetara eta gaitasunetara egokitzea.

Administrazio publikoari dagokionez

Berariaz gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiborako enplegu babestuko plazen kopuru espezifikoa areagotze enplegu-baliabide batzuetan eta besteetan (lanbide-zerbitzuak, enplegu-zentro bereziak eta enplegu arrunta).

Kolektibo horrentzako plazen kopurua areagotzea da prozesu honetan esku hartzen duten eragile guztiek duten erronka komunitario bat. Berariaz nabarmentzen da kalteberatasun-faktore bat baino gehiago lotzen dituzten kasuei arreta berezia ipini behar zaiela (adibidez, adineko pertsona batek nahasmendu mental larria izatea), halakoek baitituzte zailtasunik handienak lan-merkatura jotzeko.

Administrazio publikoa sartzea erantzukizun sozialean oinarritutako kontratazioetan.

Funtsezkoa da administrazio publikoak desgaitasuna duten pertsonen kontratazioan parte hartzea eta adibidea ematea.

Euskal Autonomia Erkidegoko enplegu-zentro berezi berrien sorkuntza eta

erregistroa arautzeko dekretua onartzea, enpleguaren alorreko ekimenen egonkortasuna eta jarraitutasuna bermatze aldera.

Orain dela urte batzuetara arte, INEMek kudeatzen zuen enplegu-zentro berezien sorkuntza eta erregistroa. Baina, enplegu-politika aktiboak eskualdatu zirenetik, LANBIDE arduratzen da egiteko horietaz. Halere, Euskadik ez du legeria propiorik horretarako. Hori dela medio, enplegu-zentro bereziak sortzeko ekimenak ezin dira garatu, ez baitago horretarako legeriarik.

Kolektiboa ordezkatzeko duten erakundeei dagokienez

Foroetan kolektiboa ordezkatzeko duten erreferenteak identifikatzea eta solaskide-rola hartzea beste gizarte-eragile batzuekin.

Gizarte-egoera okerragoan dauden beste kolektibo batzuekin gertatzen den bezala, ezinbestekoa da erreferenteak identifikatzea gaixotasun mentalak dituzten pertsonen kolektiboaren barruan, solaskide gisa jardun dezaten kolektiboaren eta beste eragile batzuen –hala nola administrazio publikoaren, enpresen eta abarren– artean.

Gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboarekin esku hartzen duten erakundeek foroak edo erakundeek sare bat sortzea enplegu-esparruan.

Topaguneen sorkuntza sustatzea, eraginpeko agenteek lan-alorreko jakintza, esperientziak eta jardunbide onak parteka ditzaten.

Gaixotasun mentala duten pertsonen kontratazioa sustatzea kolektibo honekin esku hartzen duten erakundeek barruan.

Administrazio publikoarekin bezalaxe, kontuan hartzen da gaixotasun mentala duten pertsonak artatzen dituzten erakundeek eredu garri izan behar dutela kontratazio arduratsuen esparruan, eta horregatik, kolektiboko pertsonak sartu behar dituztela plantilletan.

Gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboarentzat laneratze-baliabideak jakitera ematea.

Garrantzitsua dirudi laneratze-baliabideak eta haien ahalmena jakitera ematea (ez lanpostuak sortzearekin lotutako jardueratik bakarrik, baizik eta jardura horren ondorioz sortzen diren aukerengatik ere bai) dela gizartean (orokorrean) dela gaixotasun mentala duten pertsonen artean (zehazkiago).

Komunikabideei dagokienez

Gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboa komunikabideetan bistaratu eta normalizatu aurrera egitea.

Komunikabideek egiteko biziki garrantzitsua daukate aurreiritziak eta

estereotipoak transmititzen. Hori dela eta, funtsezkoa da komunikabideek laguntzea kolektiboari buruzko irudi sozial positiboa ematen eta kolektiboko pertsonen inguruan maiz izaten diren ideia okerrak eta aurreiritziak erauzten.

Laguntza-sare informalarri dagokionez

Familiak inplikatzera gaixotasun mentala duten senideak laneratzeko prozesuetan.

Familia funtsezko zutaina da edozein pertsona lan-munduan sartzeko prozesuan, bereziki, gaixotasun mentala duten pertsonen kasuan. Bereziki garrantzitsua da haien presentzia lan-merkatura jotzeko zailtasunak dituzten pertsona nagusien kasuan (trastorno mental larria, adineko pertsonak...). Nolanahi ere, nabarmendu behar da garrantzitsua dela kasu bakoitzean familiaren egitekoa zehaztea senitartekoa laneratzeko prozesuan (noraino iristen den familiaren inplikazioa, zer-nolakoa izan behar duen laguntzak, zer unetan inplikatu behar duen, etab.).

7. BIBLIOGRAFIA

GAIXOTASUN MENTALA DUTEN PERTSONEN ETA HAIEN SENIDEEN ESPAINIAKO KONFEDERAZIOA (FEAFES): *Salud mental y Medios de Comunicación. Guía de Estilo*. Madril: Gaixotasun Mentala duten Pertsonen eta haien Senideen Espainiako Konfederazioa (FEAFES), 2003.

OSASUNAREN MUNDU-ERAKUNDEA (OME): *Informe sobre la salud en el mundo 2001. Salud mental: nuevos conocimientos, nuevas esperanzas*. Geneva: Osasunaren Mundu Erakundea (OME), 2001.

EUSKO JAURLARITZA. LANBIDE, ENPLEGURAKO EUSKAL ZERBITZUA. Lanbideren Plan Estrategikoa 2013-2016. Eusko Jaurlaritzaren Lanbide, Enplegurako Euskal Zerbitzua. Gasteiz, 2013.

EUSKO JAURLARITZA. Enplegu Plana 2014-2016. Eusko Jaurlaritzaren Gasteiz, 2013.

EUSKO JAURLARITZA. ENPLEGUKO ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA. Enpleguaren Euskal Estrategia 2020. Eusko Jaurlaritzaren Enpleguko eta Gizarte Politiketako Saila. Gasteiz. 2016.

BIZKAIKO FORU ALDUNDIA. Gizarte Ekintza Saila. *Bizkaian desgaitasuna duten pertsonen parte-hartzerako eta bizi-kalitaterako plana (2016-2019)* Bilbo: Bizkaiko Foru Aldundia, Gizarte Ekintza Saila, 2016.

ESTADISTIKA INSTITUTU NAZIONALA (EIN): *El empleo de las personas con discapacidad*.

BAREA TEJEIRO, J. eta kol. *Economía social e inserción laboral de las personas con discapacidad en el País Vasco*. BBVA Fundazioa, 2008.

Espainiako Gobernua. 13/1982 Legea, apirilaren 7koa, Minusbaliatuak Gizarteratzeari buruzkoa (LISMI).

290/2004 Errege Dekretua, otsailaren 20koa, enplegua sustatzeko neurri gisa lantokiak arautzen dituen.

23/1988 Legea, uztailaren 28koa, Funtzio Publikoaren Erreformatarako Neurriei buruzko abuztuaren 2ko 30/1984 Legea aldatzekoa.

870/2007 Errege Dekretua, uztailaren 2koa, laguntzazko enplegu-programa arautzen duena, lan-merkatu arruntean desgaitasuna duten pertsonen enplegua sustatzeko.

2274/1985 Errege Dekretua, abenduaren 4koa, desgaituentzako lanerako zentroak arautzen dituen.

I.ERANSKINA:**A) Gaixotasun mentala duten pertsonentzako baliabideen mapan jasotako erakundeen fitxak**

ASAFES – Buru Gaixotasuna duten Pertsonen eta Senideen Arabako Elkartea	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Gasteiz (ARABA)
KOLEKTIBOA	Gaixotasun mentala duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Baliabideen eskaintza askotarikoa, hala nola lan-baliabideak.
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Prestakuntza-zerbitzua Lanbide-zerbitzua Enplegu babestua: RAEP enplegu-zentro berezia Enplegu arrunta: PILA programa
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Justi Gestoso (enplegu-teknikaria) / Endika Minguela (enplegu-zentro bereziko arduraduna)
HELBIDEA	Amadís 2 (Blas de Oterotik sartuz) (egoitza nagusia)
TELEFONOA	945 28 86 48
EMAILA	asafes@asafes.org / empleo1@asafes.org / raep@asafes.org /
WEBGUNEA	http://www.asafes.org/weus/index.asp
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>ASAFES irabazi-asmorik gabeko erakunde bat da, 1998an erabilgarritasun publikoko deklaratu. Gaixotasun mentala duten pertsonen eta osasun mentaleko profesionalen ekimenez sortu zen 1976an. Erakundearen egitekoa gaixotasun mentala duten pertsonen bizi-proiektu integral eta indibidualizatu bat bideragarri egitea da, etorkizunera, integrazioa eta normalizazioa begira, baita bizi-kalitatea hobetzera ere. Horretarako, ahalik eta gehien sustatzen eta bultzatzen du halako pertsonen ahalmenak.</p> <p>Enpleguari dagokionez, elkarteak baratzezaintza eta lorezaintzako lanbide-programa bat du, arreta nekazaritza ekologikoan ipintzen duena. Hala, RAEP enplegu-zentro bereziak hainbat esparru profesionaletan ematen ditu zerbitzuak: garbiketa, lorezaintza, basoberritzea, artisautza, nekazaritza-ekoizpena, muntaketa mekaniko eta elektronikoak eta prentsa-salmenta.</p>

ASASAM – Gaixotasun Mentala duten Pertsonen eta Senideen Aiarako Elkartea	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Laudio (ARABA)
KOLEKTIBOA	Gaixotasun mentala duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Baliabideen eskaintza askotarikoa, hala nola lan-baliabideak.
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	- Lanbide-zerbitzua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Josune Larreategi (psikologoa)
HELBIDEA	Hiru Gurutzeta 14, 1. Arza pab. (egoitza nagusia)
TELEFONOA	94 404 55 64 / 94 655 10 88
EMAILA	sociolaboral@asasam.org
WEBGUNEA	http://www.asasam.org/es
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>ASASAM gaixotasun mentala duten pertsonaz, horien senidez, profesionalaz, boluntarioz eta bazkidez osatutako elkarte bat da, eta guztiek leku osasungarri bat sortzeko ilusioz dihardute, gaixotasun mentala duten pertsonen garapen indibiduala eta kolektiboa lortzeko bidean.</p> <p>Gaur egun, osasun mentalaren hobekuntzari ekarpen aktiboa egitea da erakundearen egitekoa; hori hala, gaixotasun mentala duten pertsonen autonomia pertsonala hobetzen, bizi-kalitatea areagotzen eta gizarteratzea sustatzen dihardu.</p> <p>Enpleguari dagokionez, elkarteak manufaktura-lanetan aritzeko aukera eskaintzen die gaixotasun mentala duten pertsonen lanerako zentroan, baratze ekologikoa zainduz.</p>

ERAGINTZA FUNDAZIOA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Bilbo (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Gaixotasun mentala duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua Lanbide-zerbitzua Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia (Lavanindu) Enplegu arrunta: Enplegu lagundua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Eneritz Bengoetxea (Programen zuzendaria)
HELBIDEA	Iruña 17 behea (egoitza nagusia)
TELEFONOA	944 23 16 93
EMAILA	eragintza@eragintzafundazioa.eus
WEBGUNEA	http://www.eragintzafundazioa.eus/eu/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Eragintza Fundazioa irabazi-asmorik gabeko erakundea da, eta gaixotasun mentala duten pertsonak lanean eta gizartean txertatzea du helburu.</p> <p>Erakundeak gaixotasun mentala duten pertsonen aldeko zerbitzuak emateko eginkizuna du: gaitasunak garatzea, lan-munduan sartzea, enpleguari eusten laguntzea eta partaidetza autonomia gizartean. Partaidetzaren eta bizi-kalitatearen eredian oinarrituta, pertsonak ardatz dituen erakundea da, irekia, berritzailea, elkarlanekoa eta adimentsua, eta gauza da bikaintasunean hazteko, profesionaltasunari, zerbitzuei eta kudeaketari dagokienez.</p> <p>Erakundeak lanerako lau zentro ditu (kableak jartzea, koadernatzea, lorezaintza eta garbitegia), baita enplegu-zentro berezi bat ere (Lavanindu), zeinak garbitegi industrialeko ekonomia- eta ekoizpen-jarduera garatzen baitu. Horrez gain, kolektibo hori lan-merkatu arruntean txertatzeko talde espezializatu bat ere badu.</p>

ARRAZTALO ELKARTEA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Oiartzun (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Gaixotasun mentala duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	- Enplegu arrunta
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Pedro del Olmo (presidentea)
HELBIDEA	Larrezabaleta auzoa 15, 1
TELEFONOA	634 25 46 70
EMAILA	arraztalo@gmail.com
WEBGUNEA	http://www.arraztaloelkartea.wordpress.com
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Arraztalo Elkartea gaixotasun psikikoak dituzten pertsoneri eta haien sendiei laguntzeko sortu zen. Elkartearen xedea da gaixotasun mentalen bat duten pertsonak gizarteratzen eta laneratzen laguntzeko askotariko jarduerak sustatzea eta bultzatzea, betiere Oiartzunen bizi badira.</p> <p>Laneratzeko bidean sakontzeko, elkartearen helburu nagusietako bat zera da, enplegu-zentro berezi bat sortzea, ikuspegi juridikotik. Gaur egun, BARATZE EKOLOGIKOEN proiektua da elkarteak kudeatzen duen jarduerarik garrantzitsuenetako bat.</p>

SEGI HIRU	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Donostia (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Gaixotasun mentala duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Ubarburu pasealekua (27 industrialdea), 32
TELEFONOA	943 460 977
EMAILA	segihiru@segihiru.com
WEBGUNEA	www.segihiru.com
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Segi Hiru enpresa soziala da, irabazi-asmorik gabea, eta 2001ean sortu zen, gure familia-inguruneak premia bat zuela hauteman zenean. Erakundearen helburua enplegua sortzea da gaixotasun mentalaren ondorioz desgaitasuna duten pertsonen kolektiborako, eta gizarte-onura lortu nahi dute, halaber, horren ondorioz.</p> <p>Erakundeak honako zerbitzu hauetan jarduten du: hondakin arriskutsuen kudeaketan, dokumentuen suntsiketan, panteoien garbiketa- eta mantentze-lanetan, erraunts-kutxatiletan eta artxiboen kudeaketan.</p>

B) Desgaitasunean espezializatutako erakundeak

RANZARI LANTEGIA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Santurtzi (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Publikoa
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Lanbide-zerbitzua Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Pilar Molano Armendariz (psikologoa)
HELBIDEA	Kabiezes auzoa, z.g.
TELEFONOA	944 61 04 66
EMAILA	ranzari@ranzari.com
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Ranzari Lantegia gizarte-ekimeneko toki-erakunde bat da, eta Santurtziko Kabiezes auzoan dago. 1987an sortu zuten Santurtziko eta Portugaleteko Udalek, desgaitasun psikikoa duten pertsonak lanean eta gizartean txertatzeko (nagusiki udalerrri horietakoak).</p> <p>Ranzari Lantegia Mankomunitateak lana baliatzen du desgaitasun psikikoa duten pertsonak gizarteratzeko baliabide nagusi gisa (dela desgaitasun intelektuala, dela gaixotasun mentala dutenak), enplegarritasun-arazo handiagoak eta lan-merkatu arruntean sartzeko zailtasun handiagoak izaten dituzten aldetik.</p> <p>Erakundeak jarduera eta zerbitzu ugari kudeatzen dituenez, dibertsifikatzen joan dira, errealitate ekonomikoa aldatzen eta kolektiboaren enplegu-eskaria areagotzen joan den heinean: koadernatzea eta arte grafikoen manipulazioa, garbitegi eta garbiketa industrialak, lorezaintza, dokumentuak digitalizatzea eta barneko zerbitzuak (sukaldea, mantentze-lanak, garraioa, telefonia edo administrazioa).</p>

LANTEGI BATUAK	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Loiu (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua Lanbide-zerbitzua Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia Enplegu arrunta: Enplegu lagundua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Oscar Sánchez (Pertsonen eta Garapenaren zuzendaria)
HELBIDEA	Txorierri Etorbidea 12 (egoitza nagusia)
TELEFONOA	944 53 59 99
EMAILA	oscarsanchez@lantegi.com
WEBGUNEA	http://www.lantegi.com/eu/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Irabazi-asmorik gabeko erakunde horrek lan-aukera egokituak sortzen dizkie desgaitasuna –batez ere intelektuala– duten pertsonen –bereiziki, Bizkaikoei–, ahalik eta garapen-maila eta bizitza-kalitate handiena lor dezaten.</p> <p>Bizkaiko enplegu babestuaren esparruan, dimentsiorik handieneko enpresa-ekimena da. Gaur egun, desgaitasun intelektuala, fisikoa, sensoriala eta nahasmendu mentala duten 2.500 laguni baino gehiagori ematen dizkiete lan-aukerak, industria- eta zerbitzu-jardueren bidez. Guztira 21 lan-zentro eta bederatzi zerbitzu-ekipamendu dituzte, Bizkaia osoan banaturik.</p>

GALLARRETA LANTEGIAK	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Abanto-Zierbena (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Publikoa
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Lanbide-zerbitzua Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Miren Ron (psikologoa eta dibertsitate funtzionala duten pertsonen arduraduna)
HELBIDEA	Abanto auzoa 12
TELEFONOA	94 636 24 78
EMAILA	miren@gallarreta.net
WEBGUNEA	http://www.gallarreta.net/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Gallarreta lan babestuko zentro bat da, eta Abanto-Zierbenan dago. 1987an sortu zuten, meatze eremuko lau udalen artean (Abanto-Zierbena, Muskiz, Ortuella eta Trapagaran). Haren egitekoa da lan-aukera egonkorrak eta normalizatuak ematea desgaitasuna duten pertsoneri.</p> <p>Erakunde horrek lanerako zentro bat eta enplegu-zentro berezi bat ditu, honako sektore hauetan jarduerak gauzatzeko: dokumentuen kudeaketa, garbiketa-zerbitzuak, ekoizpena eta zerbitzu logistikoak, publizitate-banaketa, arotzeria eta markoztatzea, eta ingurumen-zerbitzuak.</p>

URBEGI FUNDAZIOA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Balmaseda (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua Enplegu babestua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Paramo industrialdea, B-7 pabilioia (egoitza nagusia)
TELEFONOA	946 801 934
EMAILA	info@urbegi.com
WEBGUNEA	http://urbegi.com/fundacion-urbegi/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Urbegi Fundazioaren helburua da kalteberatasun-egoeran dauden pertsonen laneratzeko laguntzeko ekintzak sustatzea, bultzatzea eta zabaltzea.</p> <p>Helburu zabal horren barruan, hauek dira fundazioaren lehentasunezko jarduera-ildoak: Desgaitasuna duten pertsonen edo bestelako arrazoiengatik kalteberatasun-egoeran daudenei lan-orientazioa eskaintzea, enpresei politika inklusiboak garatzen laguntzea, enplegarritasun-baldintzak hobetzeko prestakuntza, estrategia eta politika inklusiboak diseinatzeko eta abiarazteko laguntza, eta garapen sozioekonomikoko proiektuak definitzea eta martxan jartzea.</p>

BIDAIDEAK	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Bilbo (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa (Lan Integrazioko eta Aholkularitzako Zentroa)
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Agirre Lehendakaria, 5
TELEFONOA	94 476 62 00
EMAILA	info@bidaideak.org
WEBGUNEA	www.bidaideak.org
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>BIDAIDEAK aniztasun funtzionala duten pertsonen Euskadiko erakundea da, irabazi-asmorik gabea, eta independentea administrazio publikoetatik eta bestelako erakunde pribatu edo paraestataletatik. Erakundearen egitekoa minusbaliotasunak sortzen dituzten elementuak desagerraraztea da, urritasunak dituzten pertsonen gizarte-partaidetza berdintasunezkoa izan dadin galarazten duten aldetik. Gainera, saiatzen dira erreferentzia-kolektiboa osatzen duten pertsonen bizi-kalitatea etengabe hobetzen eta gizarte bidezkoagoa, barneratzaileagoa eta solidarioagoa lortzeko bidean proposamenak egiten dituen gizarte-eragile izaten.</p> <p>Enpleguari dagokionez, erakundeak Lan-arloko Integrazio eta Aholkularitza Zentroa (CIAL) du: enplegurako orientazio profesionala ez ezik, autoenplegurako laguntza ere eskaintzen du, desgaitasuna duten pertsonen lanbide-aukerak hobetzeko.</p>

USOA LANTEGIA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Barakaldo (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Publikoa
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Lanbide-zerbitzua Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Amaia Elorza (Giza Baliabideetako arduraduna)
HELBIDEA	Zumalakarregi, 10
TELEFONOA	944900211
EMAILA	amaia@usoa.es / usoa@usoa.es
WEBGUNEA	http://usoa.es/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>USOA lan babestuko zentro bat da, desgaitasuna duten pertsonen lanerako aukera egonkorra eta normalizatuak eskaintzeko jomuga duena, aukera horiek garapen soziala ere ahalbidetzen dutela. Barakaldoko Udalak sortu zuen orain 30 urte baino gehiago, eta mota guztietako desgaitasunak – intelektuala, fisikoa edo/eta sentsoriala – eta nahasmendu mentalak dituzten pertsonak artatzen ditu.</p> <p>Lantoki mistoa da: enplegu-zentro berezia eta lanerako zentroa. Besteak beste, honako jarduerak hauek aritzen da: jostuntzea, laneko arropa prestatzea, dokumentuak suntsitzea, dokumentu konfidentzialak digitalizatzea, lortegi mantentze-lanak, publizitate zuzena, azpikontratutako ekoizpen-prozesuak eta garbiketa-zerbitzuak.</p>

ENTREMANOS	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Barakaldo (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Publikoa
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua Lanbide-zerbitzua Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia Enplegu arrunta: Enplegu lagundua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Iban Huarte Esteban (zuzendaria)
HELBIDEA	Aita Patxi plaza, 8
TELEFONOA	944754417
EMAILA	iban@entremanos.org
WEBGUNEA	http://www.entremanos.org/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	ENTREMANOS 2001ean sortu zen, APNABIk sustatuta eta lagunduta, nortasun propioko elkarte gisa, eta Bizkaian desgaitasuna duten pertsonentzat –bereziki, Bizkaian autismoaren espektroko nahasmendua dutenentzat– lan-aukerak sortzeko helburua du. Elkartearen egitekoa desgaitasuna duten pertsonen –bereziki autismoaren espektroko nahasmendua dutenen– bizi-kalitatea hobetzea da, gizarteratzearen eta laneratzearen bidez eta erantzun indibidualizatua eskainita.

BIZGORRE	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Mungia (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Pertsona bakarreko sozietate mugatua (SLU)
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Aritz kalea 63
TELEFONOA	94 674 37 13
EMAILA	bizgorre@bizgorre.com
WEBGUNEA	http://www.bizgorre.com/
ERAKUNDEAREN DESKRIKAPEN LABURRA	<p>BIZGORRE, SLU. Enplegu-zentro berezi hau 1989an sortu zen, Bizkaiko gorren kolektiboa laneratzeko proiektu gisa, COORVISOR Bizkaiko Gorren Koordinakundearen ekimenari eta babesari esker.</p> <p>Haren jardueraren barruan biltzen dira, adibidez, txartel elektronikoak muntatzeko, produktu berriak diseinatzeke eta osagaiak eta zirkuitu inprimatuak kudeatzeko zerbitzuak.</p>

GRUPO ILUNION	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Gasteiz (Araba), Bilbo, Erandio, Lemoa eta Galdakao (Bizkaia) Donostia (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Enpresa-taldea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Pérez Galdós 11 (Bilbo) Axpeko Erribera 11, D1, 101 (Erandio) Poxueta industrialdea 16F (Lemoa) Labega z.g. (Galdakao – Galdakaoko ospitalea) Jose Atxotegi z.g. (Gasteiz, Txagorritxu ospitalea) Begiristain Doktorearen pasealekua z.g. (Donostia – Arantzazu ospitalea)
TELEFONOA	902 90 41 11
EMAILA	contacto@ilunion.com
WEBGUNEA	http://www.ilunion.com/eu
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	ONCEren eta haren fundazioaren enpresa-elkartea da ILUNION, eta liderra da Espainian desgaitasuna duten pertsonak laneratzen. Haren egitekoa enpresa-jarduera berritzaileak garatzea da, desgaitasuna duten pertsonak laneratzen laguntzeko, betiere balio ekonomikoen eta sozialen arteko orekari eutsita. Enpresa-talde horrek hiru lurralde historikoetan ditu enplegu-zentro bereziak.

ADECCO FUNDAZIOA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Bilbo (Bizkaia) eta Donostia (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Nagore Ortega (aholkularia)
HELBIDEA	Berastegui 5, 1 ezkerria (Bilbo) Bergara 23, 1 erdia-eskuina (Donostia)
TELEFONOA	94 479 22 70 (Bilbo) / 643 44 57 80 (Donostia)
EMAILA	nagore.ortega@adecco.com
WEBGUNEA	http://www.fundacionadecco.es/FundacionAdecco/Historia.aspx?Modo=Normal
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	Adecco Fundazioa irabazi-asmorik gabeko erakundea da, eta hainbat arrazoi direla eta, enplegua topatzeko zailtasun handiak dituzten pertsonak –hala nola desgaitasuna duten pertsonak– lan-munduan sartzeko apustua egiten du. 1999an sortu zen, Adecco Fundazioak bere gain hartutako gizarte-erantzukizunaren emaitza gisa.

INTEGRA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Ortuella (Bizkaia) eta Donostia (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Enpresa-taldea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Sarai Caneda (Babes-teknikaria Bilbon)
HELBIDEA	Granada industrialdea, 3L (Bilbo) Portuetxe 47, behea (Donostia)
TELEFONOA	902 106 237 (Bizkaia) / 943 225 291 (Gipuzkoa)
EMAILA	scaneda@integracee.es (Bilbo)
WEBGUNEA	http://www.integracee.es/es/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>INTEGRA CEE enplegu-zentro berezia da, CLECE Taldeko. Desgaitasun fisikoa, psikikoa edo sensoriala duten pertsonak lan-merkatuan txertatzeko sortu zen, eta bi esparrutan egiten du lan: batetik, kolektibo hori laneratzean, bestetik, gizartea sentsibilizatzean.</p> <p>Desgaitasuna duten pertsonak lan-merkatu arruntera igaro daitezten sustatzeko egitekoa du, euren lan-jarduna enpresa batean garatu ahal izan dezaten.</p> <p>Erakundeak Espainia osoan egiten du lan, eta Euskadin bi ordezkari ditu: Bilbon bat eta Donostian beste bat.</p>

GRUPO SIFU	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Leioa (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Enpresa-taldea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Enplegu babestua: lan-eremuak
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	María Jiménez (Babes Unitateko teknikaria)
HELBIDEA	Langileria 190
TELEFONOA	670371140
EMAILA	mjimnez@gruposifu.com
WEBGUNEA	http://www.gruposifu.com/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Grupo SIFUren enplegu zentro-bereziak konpainia batean azpikontrata daitezkeen zerbitzu guztiak ematen ditu, bere jarduera nagusian jar dezan arreta. Soluzio integralak eta malguak eskaintzen dizkie enpresei, besteak beste zerbitzu osagarrietan, garbiketa espezializatuan, ingurumen-zerbitzuetan, aholkularitzan eta horniduren kudeaketan.</p> <p>Erakundeak Espainiako estatu osoan dihardu, baina badu ordezkartza bat Bizkaian, eta hiru lurralde historikoetan gauzatzen du bere jarduna.</p>

INDESA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Gasteiz (Araba)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Publikoa
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Teodoro Alonso Ramírez de la Peciña (psikologoa)
HELBIDEA	Álava jenerala 10, 5. (Egoitza nagusia)
TELEFONOA	945 27 52 00
EMAILA	talonsoramirez@alava.net
WEBGUNEA	http://www.araba.eus/cs/Satellite?c=IFBS_Programa_FA&cid=500002134109&pageid=500002130864&pagename=IFBS%2FIFBS_Programa_FA%2FIFBS_programa
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>INDESA Integración y Desarrollo enplegu-zentro berezi bat da, eta desgaitasuna duten pertsonentzako lan-ekimenak –titulartasun publikokoak– biltzen ditu. Lan-zentro honetan, ekoizpen-jarduerak gauzatzen dira eta erregulartasunez parte hartzen da lan-merkatuko eragiketetan.</p> <p>Askotariko jarduerak kudeatzen ditu erakundeak, hala nola industria-garbiketa, lorezaintza eta baratzezaintza, sukaldaritza industriala, mekanizatuak eta muntaketa-lanak.</p>

GUREAK TALDEA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Donostia (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Enpresa-taldea
TITULARTASUNA	Mistoa
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua Lanbide-zerbitzua Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia Enplegu arrunta: Enplegu lagundua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Esther Balda Larrañaga
HELBIDEA	Illarra bidea 4 (egoitza nagusia)
TELEFONOA	943 00 08 00
EMAILA	gureakitinerary@gureak.com
WEBGUNEA	https://ww.gureak.com/eu/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>GUREAK Euskadiko enpresa-talde bat da, eta desgaitasuna duten pertsonetara egokitutako lan-aukerak sortzen eta kudeatzen ditu, eta adimenerrietasuna duten gipuzkoarrak dira onuradun nagusiak.</p> <p>GUREAK talde sendoa eta dibertsifikatua da eta industrian, zerbitzuetan eta marketinean du presentzia bereziki.</p>

GUREAK ARABA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Gasteiz (Araba)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Sozietate Mugatua
TITULARTASUNA	Mistoa
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZE DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia Enplegu arrunta: Enplegu lagundua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Oto hiribidea 50 (egoitza nagusia)
TELEFONOA	945218142
EMAILA	gureakitinerary@gureak.com
WEBGUNEA	http://www.gureak.com/eu/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	

KATEA LEGAIK	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Hernani (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Desgaitasuna duten pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Mistoa
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Enplegu babestua: Enplegu-zentro berezia Enplegu arrunta: Enplegu lagundua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Epele Bailara 35
TELEFONOA	943 52 18 34
EMAILA	info@grupokl.com
WEBGUNEA	http://www.grupokl.com/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>KL katealegia ekimen historiko bat da Gipuzkoan, 25 urte baino gehiago baitarama desgaitasuna duten pertsonen gizarteratzen eta laneratzen laguntzen.</p> <p>KL katealegaiaren jarduera industrial da nagusiki, eta Euskadiko enpresa-sareko industria nagusiekin aritu ohi da lankidetzan.</p> <p>KL katealegia irabazi-asmorik gabeko erakundea da, eta egiteko hau du: lanpostuak sortzea eta mantentzea desgaitasuna izanik gizarte- eta lan-bazterkeria pairatzeko arriskuan dauden pertsonentzat, ahal dela, Gipuzkoan. Horretarako, kalitatezko enplegua erakartzen du industria-sektorean. Horrez gain, desgaitasuna duten pertsonen enplegu arruntera igarotzen laguntzen die.</p>

C) Gizarte-bazterkeriaren esparruan diharduten erakundeak

Peñascal Fundazioa	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Bilbo (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua Laneratze-enpresa
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Bilbo-Galdakao errepidea 10 (egoitza nagusia)
TELEFONOA	944 029 300
EMAILA	info@grupopenascal.com
WEBGUNEA	www.grupopenascal.com
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Peñascal Fundazioaren helburua da pertsonen laneratzen eta gizarteratzen laguntzea, batez ere gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan daudenei.</p> <p>Horretarako, askotariko jarduerak garatzen ditu: a) hezkuntzarekin lotuak (kultura-prestakuntza, garapen pertsonala, gizarte-trebetasunetan entrenatzea, etab.); b) lanekoak (lanbide-gaitasunak, gizarte- eta lanbide-trebetasunak, lan-orientazioa eta -bitartekaritza, lanbide-birziklatzea, etab.); c) enpresa-sustapena (gizarte-ekonomiako enpresak sortzea, laneratze-enpresak bultzatzea, autoenplegu-ekimenak sustatzea).</p>

GAZTAROA-Sartu Bilbo	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Bilbo (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	La Laguna, 5 (egoitza nagusia)
TELEFONOA	944 160 420
EMAILA	gaztaroa@sartu.org
WEBGUNEA	http://www.sartu.org/eu/gaztaroa-elkartea-sartu-bilbo/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Sartu Federazioa irabazi-asmorik gabeko lau erakunde pribatuk osatzen dute; gizarte-zerbitzuen sektorean dihardu federazioak, marjinazioaren eta gizarte-bazterkeriaren kontra borroka egiteko.</p> <p>Federazioa osatzen duten erakundeen egitekoa zera da, pertsonen gizarteratzen laguntzea, beharrezko aldaketak sustatuz, dela eskatzen duten pertsonetan eta dela gizartean bertan, erkidego integratzaileak sortzeko.</p>

ZABALTZEN-Sartu Durango	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Durango (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Murueta Torre 8 behea, F-G (egoitza nagusia)
TELEFONOA	94 6200449
EMAILA	zabaltzen@zabaltzen.sartu.org
WEBGUNEA	http://www.sartu.org/eu/zabaltzen-elkartea-sartu-durango/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Sartu Federazioa irabazi-asmorik gabeko lau erakunde pribatuk osatzen dute; gizarte-zerbitzuen sektorean dihardu federazioak, marjinazioaren eta gizarte-bazterkeriaren kontra borroka egiteko.</p> <p>Federazioa osatzen duten erakundeen egitekoa zera da, pertsonen gizarteratzen laguntzea, beharrezko aldaketak sustatuz, dela eskatzen duten pertsonetan eta dela gizartean bertan, erkidego integratzaileak sortzeko.</p>

Sartu- Araba	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Gasteiz (Araba)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Errege Atea, 20 behea (egoitza nagusia)
TELEFONOA	945 128 061
EMAILA	sartualava@alava.sartu.org
WEBGUNEA	www.alava.sartu.net
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Sartu Federazioa irabazi-asmorik gabeko lau erakunde pribatuk osatzen dute; gizarte-zerbitzuen sektorean dihardu federazioak, marjinazioaren eta gizarte-bazterkeriaren kontra borroka egiteko.</p> <p>Federazioa osatzen duten erakundeen egitekoa zera da, pertsonen gizarteratzen laguntzea, beharrezko aldaketak sustatuz, dela eskatzen duten pertsonetan eta dela gizartean bertan, erkidego integratzaileak sortzeko.</p>

ERROAK-Sartu Donostia	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Donostia (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Bizkaia pasealekua 15-16, behea.
TELEFONOA	943472426
EMAILA	erroak@erroak.sartu.org
WEBGUNEA	http://www.sartu.org/eu/erroak-elkartea-sartu-donostia/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Sartu Federazioa irabazi-asmorik gabeko lau erakunde pribatuk osatzen dute; gizarte-zerbitzuen sektorean dihardu federazioak, marjinazioaren eta gizarte-bazterkeriaren kontra borroka egiteko.</p> <p>Federazioa osatzen duten erakundeen egitekoa zera da, pertsonen gizarteratzen laguntzea, beharrezko aldaketak sustatuz, dela eskatzen duten pertsonetan eta dela gizartean bertan, erkidego integratzaileak sortzeko.</p>

Peñascal Fundazioa	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Bilbo (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua Laneratze-enpresa
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Bilbo-Galdakao errepidea, 10
TELEFONOA	944 029 300
EMAILA	info@grupopenascal.com
WEBGUNEA	www.grupopenascal.com
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Peñascal Fundazioaren helburua da pertsonen laneratzen eta gizarteratzen laguntzea, batez ere gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan daudenei.</p> <p>Horretarako, askotariko jarduerak garatzen ditu: a) hezkuntzarekin lotuak (kultura-prestakuntza, garapen pertsonala, gizarte-trebetasunetan entrenatzea, etab.); b) lanekoak (lanbide-gaitasunak, gizarte- eta lanbide-trebetasunak, lan-orientazioa eta -bitartekaritza, lanbide-birziklatzea, etab.); c) enpresa-sustapena (gizarte-ekonomiako enpresak sortzea, laneratze-enpresak bultzatzea, autoenplegu-ekimenak sustatzea).</p>

Caritas Bizkaia	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Bilbo (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Askotariko baliabide-eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua Enplegu arrunta: Gizalan eta Zaintza programak
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Erribera 8, behea
TELEFONOA	944 02 00 99
EMAILA	caritasbi@caritasbi.org
WEBGUNEA	http://www.caritasbi.org/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Caritas boluntariorizan oinarritutako erakundea da, eta gizarte-konpromisoa, partaidetza eta sareko lana sustatzen ditu. Pertsonen laguntza ematen die gizarteratzeko prozesuetan, bizitza duina izan dezaten; halaber, bidegabekeria-egoerak salatzen ditu, pertsona guztien aldeko eskubideen alde lan egiteaz gain.</p> <p>Enpleguaren alorrean, Bizkaiko Caritasek sustatzen du bazterkeria- eta kalteberatasun-egoeran dauden pertsona guztiek enplegu duina izan dezatela, eta horretarako, ahalmen pertsonalak hobetzeko prozesuetan laguntzen du, baita gizarteratzeko baliabide eta neurri sozialak garatu ere.</p>

Caritas Gipuzkoa	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Donostia (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Askotariko baliabide-eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Prestakuntza-zerbitzua Lanbide-zerbitzua: Lamorus
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Salamanca pasealekua, 2
TELEFONOA	943 44 07 44
EMAILA	idazkari@caritasgi.org
WEBGUNEA	http://www.caritasgipuzkoa.org/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Caritasek giza sustapenaren eta pertsonen garapen integralaren alde lan egiten du, baita gizartea eraldatzeko ere; hala, bidegabekeriak eta desparekotasunak salatu eta beste gizarte-eredu bat sustatzen du, bidezkoagoa.</p> <p>Enpleguaren esparruan, prestakuntza-sail bat dauka, eta Caritaseko eragile guztiei laguntza eta babesa ematen die, errealitatea hobeki ezagut dezaten eta gizarte-bazterkeriaren kontrako borrokan ekiteko erremintak eta bideak parteka ditzaten. Horrez gain, etxerik gabeko pertsonentzako lanbide- eta hezkuntza-tailer bat ere badute.</p>

Caritas Gasteiz	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Gasteiz (Araba)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Askotariko baliabide-eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Prestakuntza-zerbitzua Lanbide-zerbitzua Laneratze-enpresa: Berjantzi S. Koop eta Huertas Koopera Medioambiental
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Babesgabeen Andre Maria 1
TELEFONOA	945 23 28 50
EMAILA	caritas@caritasvitoria.org
WEBGUNEA	http://www.caritasvitoria.org/inicio
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Gasteizko Caritas Gasteizko Elizbarrutiko erakunde ofizial bat da, eta haren helburu nagusia da Elizak ebangelizatzeke duen zeregina gauzatzea gizarte-alarreko karitatea eginez elizbarrutian, forma guztietako ondasunak kristauki partekatzea sustatzen, koordinatzen eta baliabideak jartzen, horrela pertsona guztien sustapenari eta garapen integralari lagunduta.</p> <p>Enplegu-sail horretan, enplegua eskuratzeko zailtasuna duten pertsonak beste aukera bat izan dezaten lortzeko egiten da lan.</p>

KOOPERA GIZARTE-SAREA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Bilbo (Bizkaia)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua Laneratze-enpresa
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Enekuri etorb. 5 (Koopera Social Training)
TELEFONOA	944 16 03 68
EMAILA	koopera@koopera.org
WEBGUNEA	www.koopera.org
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	Koopera Gizarte Sarearen helburua gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak gizarteratzea eta laneratzea da; hori lortzen laguntzeko, hainbat jarduera bultzatzen ditu, hala nola ingurumen-zerbitzuak, berrerabilera eta birziklatzea, kontsumo jasangarria, prestakuntza, pertsonak artatzea eta bestelakoak.

IRSE ARABA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Gasteiz (Araba)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Askotariko baliabide-eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Prestakuntza-zerbitzua Laneratze-enpresa: Zabaltegi, Garbinguru eta Amaya Digital
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Ildefonso Urquijo (Alor Soziolaboraleko gerentea)
HELBIDEA	Errekatxiki 19, behea
TELEFONOA	945 25 69 32
EMAILA	info@irsearaba.org
WEBGUNEA	http://irsearaba.org/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	IRSE Araba (Instituto para la Inclusión Social) irabazi-asmorik gabeko erakunde pribatua da, 1987an sortua. Batez ere Euskal Autonomia Erkidegoa da haren jarduera-esparrua.

OARSOALDEA	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Oiartzun (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak, eta herritarrak oro har
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Publikoa
JARDUERA NAGUSIA	Askotariko baliabide-eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Informazioa eta orientazioa Laneratze-enpresa: Oarsotek
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	Patxi Arrazola (enplegu-zuzendaria)
HELBIDEA	Astigarragako bidea 2
TELEFONOA	943 49 41 29
EMAILA	parrazola@oarsoaldea.eus
WEBGUNEA	http://www.oarsoaldea.eus/
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Eskualde-garapenerako agentzia, Errenteria, Lezo, Oiartzun eta Pasaiako Udalek osatua. 1993an sortu zen, eskualdearen garapen jasangarria sustatzeko. Kapital publikoko eta irabazi-asmorik gabeko sozietate publikoa da eta interes orokorreko jarduerak eskaintzen ditu, erkidego gisa.</p> <p>Oarsotek SL izeneko laneratze-enpresa bat dute, eta enpresa horren ekoizpen-jarduera kautxuzko piezei bizarra kentzea da. Erakunde hau eskualdeko langabeen premiei erantzuteko sortu zen, bereziki gizarteratzeko arazo handienak dituzten langabeei dagokienez.</p>

ORTZADAR	
ERAKUNDEAREN SAILKAPENA	
KOKAPENA	Donostia (Gipuzkoa)
KOLEKTIBOA	Gizarte-bazterkeria pairatzeko egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
ERAKUNDE MOTA	Irabazi-asmorik gabeko erakundea
TITULARTASUNA	Pribatua
JARDUERA NAGUSIA	Lan-baliabideen eskaintza
ENPLEGURAKO ESKAINTZEN DITUEN ZERBITZUAK	Prestakuntza-zerbitzua
HARREMANETARAKO DATUAK	
HARREMANETARAKO PERTSONA	
HELBIDEA	Ategorrietako Ibilbide Zaharra 159
TELEFONOA	943 28 75 99
EMAILA	ortzadar@ortzadar.net
WEBGUNEA	http://ortzadar.net/eu/zentroa/eginkizun/index.html
ERAKUNDEAREN DESKRIBAPEN LABURRA	<p>Ortzadar Ikastetxea irabazi-asmorik gabeko erakundea da, eta hezkuntza-prozesuak gauzatzen ditu gizarte-bazterkeria pairatzeko arriskuan dauden gazteentzat Gipuzkoako lurralde historikoan, hainbat hezkuntza-programaren bidez.</p> <p>Ortzadarrek baliotan, ohituratan eta gaitasun praktikotan gaitzen ditu gazteak, betiere horien gizarteratzea eta laneratzea faboratuko duen garapen pertsonala sustatuta. Hori guztia kalifikazio-maila handiko profesional espezializatuek eskaintzen dute, ingurumenaren aldetik jasangarria den hobekuntza-prozesu baten aldeko konpromisoa hartuta.</p>

II.ERANSKINA: GUTUNA ETA GALDETEGIAK –INFORMAZIOA BILTZEKO FITXAK

FEDEAFESek –Buru Gaixotasuna duten Pertsona eta Senide Elkarleen Euskadiko Federazioa– azterlan bat ipini du martxan, zeinaren helburua baita gaixotasun mentala duten pertsonen ahalduntzea sustatzea, enplegua bultzatuz. Azterlanaren gako-helburuetako bat zera da, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboak EAEn eskuragarri dituen laneratze-baliabideen mapa bat sortzea, halako baliabideen egungo eskaera deskribatu ahal izateko.

Horretarako, kolektibo horretako pertsonak lan-mundura gerturatzea sustatzen duten ekimenak berrikusi eta sailkatu nahi ditugu hainbat ikuspegitatik (lanari buruzko informazioa eta orientazioa, lan-prestakuntza edo -gaikuntza, enplegu babestuko programak...).

Zure erakundea baliabideen mapa horren parte gisa identifikatu dugu; hori dela eta, zure lankidetzan nahiko genuke, atxikitako galdetegiari erantzunez. Horrez gain, baliabideen mapa aberastuko lukeen edozer informazio jasotzeko, eskatuko genizuke helarazteko lan honetarako interesgarri iruditzen zizkizun dokumentazio eta/edo erreferentzia oro (webgunea, memoriak eta abar).

Atxikitako artxiboetan ikusiko duzuenek, galdetegiak hainbat fitxa independente ditu. 0. fitxan, hainbat galdera orokor biltzen dira, eta erakunde guztiek nahitaez erantzun beharko zenituzkete. Hortik aurrera, enplegurako baliabideen artean zuen erakundeak eskaintzen ditueni buruzko fitxak bakarrik bete beharko dituzue. Galdetegiak betetzeko epea 2016ko uztailaren 8an bukatuko da.

EDE Fundazioa arduratuko da lan honen segimendua egiteaz; hortaz, edozer zalantza edo kontsulta izanez gero, ipini harremanetan Irama Vidorreta andrearekin posta elektroniko bidez (ividorreta@fundacionede.org) edo telefonoz (94 400 99 99). Halaber, helbide honetara itzul ditzakezue erantzundako galdetegiak.

Aldez aurretik, eskerrik asko zuen laguntzagatik. Adeitasunez,

0. FITXA: ERAKUNDEAREN INFORMAZIO OROKORRA

Lehenik eta behin, eskerrak eman nahi dizkizugu azterlanean parte hartzeagatik. Ondoren, hainbat galdera egingo dizkizugu zure erakundearen jarduerari buruz. Erantzuteko, adierazi X batez erantzun zuzena, adibide honetan ageri den moduan:

Adibidez:

Jarduketa-esparrua

x	1. Arabako Lurralde Historikoa
	2. Bizkaiko Lurralde Historikoa
	3. Gipuzkoako Lurralde Historikoa
	4. EAE osoa

1. **Erakundearen izena:**
2. **Galdetegia erantzuten duen pertsonarekin harremanetan jartzeko datuak:**
 - Telefono-zenbakia:
 - Helbide elektronikoa:
 - Izena:
 - Kargua:
3. **Erakundearen jarduketa-esparrua** (*esparru batean baino gehiagoan arituz gero, adierazi nagusia*)
4. **Erakundearen titulartasuna:**
 - Pribatua
 - Publikoa
 - Bestelakoa. Zehaztu zein:
5. **Esaldi hauetatik, zein egokitzen da ondoen zure erakundearen JARDUERARA:**
 - Nire erakundeak batez ere lan-/lanbide-baliabideak eskaintzen ditu (prestakuntza-baliabideak
 - barne).
 - Nire erakundeak askotariko baliabide-eskaintza dauka, besteak beste, lan-/lanbide-baliabideak ere
 - biltzen dituen (prestakuntza-baliabideak barne).
 - Nire erakundeak ez du inolako lan- edo lanbide-baliabiderik (prestakuntza-baliabideak barne) eskaintzen. *Hori bada zure erakundearen errealitatea hobekien deskribatzen duen erantzuna, ez jarraitu galdetegiari erantzuten. Mesedez, jarri gurekin harremanetan, bidali dizugun emailari erantzunez edo email honetan agertzen den telefono-zenbakira deituz.*
6. **Zer KOLEKTIBORI zuzentzen zaio nagusiki zure erakundea? (Aukeratu erantzun-aukera bakarra, nagusia)**
 - Batez ere gaixotasun mentala duten pertsonen.
 - Batez ere desgaitasuna duten pertsonen.
 - Batez ere bestelako kolektiboekin (kasu baterako, gizarte-bazterkeria pairatzen duten edo hori pairatzeko arriskuan dauden pertsonen).

Adierazi zein:

- 7. Gaur egun artatzen al du edo inoiz artatu al du zure erakundeak gaixotasun mentala duen pertsonarik, eskaintzen dituen lanbide-baliabideen bidez (prestakuntza-baliabideak barne)?**
 - Bai, gaur egun artatzen ditugu gaixotasun mentala duten pertsonak.
 - Bai, artatu ditugu gaixotasun mentala duten pertsonak, baina gaur egun, ez daukagu kolektibo
 - horretako pertsonarik gurean.
 - Ez, inoiz ez dugu artatu gaixotasun mentala duen pertsonarik. *Hori bada zure erakundearen errealitatea hobekien deskribatzen duen erantzuna, ez jarraitu galdetegiari erantzuten. Mesedez, jarri gurekin harremanetan, bidali dizugun emailari erantzunez edo email honetan agertzen den telefono-zenbakira deituz.*
- 8. Zure ustean, zein dira zailtasun nagusiak, gaixotasun mentala duten pertsonekin laneratze-prozesu bati aurre egitean?**
- 9. Zein dira gizonen eta emakumeen arteko desberdintasun nagusiak gaixotasun mentala duten pertsonak laneratzeko prozesu batean? Badago alderik prozesu horri aurre egitean, segun eta gaixotasun mentala duen pertsona gizona edo emakumea den?**
- 10. Zein dira adinaren araberako desberdintasun nagusiak gaixotasun mentala duten pertsonak laneratzeko prozesu batean? Badago alderik prozesu horretan, segun eta gaixotasun mentala duen pertsona gazteagoa edo zaharragoa den?**
- 11. Orokorrean, zer balorazio egiten duzu EAEn gaur egun gaixotasun mentala duten pertsonentzako laneratze-baliabideen eskaintzari dagokionez?**
- 12. Zure ustez, zein dira EAEn gaur egun gaixotasun mentala duten pertsonentzako laneratze-baliabideen eskaintzaren indarguneak?**
- 13. Zure ustez, zein dira EAEn gaur egun gaixotasun mentala duten pertsonentzako laneratze-baliabideen eskaintzaren ahulguneak?**
- 14. Zure ustez, zein dira EAEn gaur egun gaixotasun mentala duten pertsonentzako laneratze-baliabideen eskaintza hobetzeko landu beharreko erronka nagusiak?**
- 15. Adierazi zure erakundeak enplegurako zer baliabide eskaintzen duen gaixotasun mentala duten pertsonentzat edo, orokorrean, desgaitasuna dutenentzat eta/edo gizarte-bazterkeria pairatzeko arriskuan edo egoeran daudenentzat:**

	Badu baliabiderik zure erakundeak horretarako?		Gaixotasun mentala duten pertsonentzat berariaz sortutako baliabide bat al da?		Baliabidea eskuratzeko eskakizunak (deskribatu labur-labur)	
	Bai	Ez	Bai	Ez		
Lanari buruzko informazioa eta orientazioa						1. FITXA
Prestakuntza-baliabideak						2. FITXA
Lanbide-zerbitzua						3. FITXA
Enplegu-zentro berezia						4. FITXA
Enplegu lagundua						5. FITXA
Laneratze-enpresa						6. FITXA

Hemendik aurrera, aurreko galderan adierazitako enplegu-baliabideei buruzko informazioa BAKARRIK bildu nahi da (15. zk.).

Horretarako, adierazitako baliabidearen edo baliabideen fitxak bakarrik bete beharko dituzu, eta hutsik utzi beharko duzu zure erakundeak eskaintzen ez dituen enplegu- baliabideei buruzkoak. ESKERRIK ASKO.

1. FITXA.- LANARI BURUZKO INFORMAZIO- ETA ORIENTAZIO-BALIABIDEAK

Mesedez, erantzun honako galdera hauei, lanari buruzko informazio- eta orientazio- baliabideen artean zure erakundeak eskaintzen ditueni buruz.

1. **Zure erakundeko lanari buruzko informazio- eta orientazio-baliabidearen izena (programa, zerbitzua...)**(Zure erakundeak informazio- eta orientazio-baliabide bat baino gehiago eskaintzen badu – programa, zerbitzua, etab. –, kopia eta itsatsi adierazi dituzunak adina fitxa, eta osatu kasu bakoitzean programa bakoitzari buruzko informazioa):
2. **Noiztik eskaintzen ditu zure erakundeak lanari buruzko informazio- eta orientazio-baliabideak?**
Adierazi urtea:
3. **Gutxi gorabehera, ZENBAT ERABILTZAILA IZAN ZITUEN baliabide horrek 2015ean?**
 - Baliabidearen bidez artatutako erabiltzaileen guztizko kopurua.
 - Gaixotasun mentala izanik, baliabidearen bidez artatutako erabiltzaileak guztira.
 - Gaixotasun mentala izanik baliabidearen bidez artatu diren gizonen kopurua.
 - Gaixotasun mentala izanik baliabidearen bidez artatu diren emakumeen kopurua.
4. **Azkeneko 3 urteetan, zure erakundeak eskaintzen duen lanerako informazio- eta orientazio-zerbitzuko erabiltzaileen kopurua(k)...**
5. **Azkeneko 3 urteetan, zure erakundeak eskaintako informazio- eta orientazio- zerbitzuaren erabiltzaile izandako gaixotasun mentala duten pertsonen kopurua(k)...**
6. **Lan-esparruko informazioa eta orientazioa ematen duten profesionali dagokienez, badute prestakuntza espezifikorik gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan?**
 - Bai, pertsona guztiek dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza.
 - Pertsona guztiek ez dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza, baina batzuek bai.
 - Ez, pertsona horietatik inork ez dauka kolektiboarekin lotutako prestakuntzarik.
7. **Zure erakundean lan-esparruan informazioa eta orientazioa ematen diharduten profesionalak, sentitu al dute inoiz gaixotasun mentala duten pertsonen inguruko prestakuntza hobea jaso beharko luketela?**
 - Askotan
 - Dezentetan
 - Noizbait

- Inoiz ez
8. **Zure ustez, zenbaterainoko garrantzia du LANARI BURUZKO INFORMAZIOAK ETA ORIENTAZIOAK, laneratze-baliabide gisa, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboarentzat? Zergatik?**
 9. **Orokorrean, zertan da desberdina LANARI BURUZKO INFORMAZIOA ETA ORIENTAZIOA, gaixotasun mentala duten pertsonekin egindako lanari buruzko informazio eta orientazioarekin alderatuta? Zer ezaugarri izan beharko lituzke gaixotasun mentala duten pertsonentzako lanari buruzko informazioak eta orientazioak, kolektibo horren enplegagarritasuna hobetzeko?**

MILA ESKER PARTE HARTZEAGATIK!

2. FITXA. PRESTAKUNTZA-BALIABIDEAK

Mesedez, erantzun honako galdera hauei, zure erakundeak eskaintzen dituen lanerako prestakuntza-baliabideei buruz.

1. Zer motatako prestakuntza-baliabideak eskaintzen ditu zure erakundeak? (Adierazi behar dituzun guztiak):

	Bai	Ez
Lan-erremintak eskuratzeko prestakuntza (oinarrizko lan-ohiturak eta gizarte- eta lan-gaitasunak berreskuratzeko edo eskuratzeko prestakuntza)		
Lanean hasi aurreko prestakuntza (gaitasun pertsonalak eta teknikoak hobetzeko prestakuntza, pertsona bat egokiro molda dadin lan-testuinguru batean: elikagaiak manipulatzeko, teknologia berrietan prestakuntza jasotzea eta abar).		
Laneko praktikak		
Lan-/lanbide-prestakuntza (lanbide jakin batzuekin loturiko prestakuntza)		
Etengabeko prestakuntza (enplegatutako pertsonen gaitasun profesionalak hobetzeko helburua duena)		

2. Noiztik eskaintzen ditu zure erakundeak prestakuntza-baliabideak? Adierazi urtea:

3. Gutxi gorabehera, ZENBAT PERTSONAK PARTE HARTU DUTE OROTARA zure erakundeak 2015ean antolatutako prestakuntza-ekintzetan?

	Laneko erremintak eskuratzeko prestakuntza	Lanean hasi aurreko prestakuntza	Laneko praktikak	Lan-/lanbide-prestakuntza	Etengabeko prestakuntza
Matrikulatutako pertsonen guztizko kopurua					
Prestakuntza-ekintza amaitu duten pertsonen guztizko kopurua					
<u>Gaixotasun mentala</u> duten pertsona matrikulatuen guztizko kopurua					
<u>Gaixotasun mentala duten gizon</u> matrikulatuen guztizko kopurua					
<u>Gaixotasun mentala duten emakume</u> matrikulatuen guztizko kopurua					
<u>Gaixotasun mentala</u> duten pertsonen artean prestakuntza-ekintza amaitu dutenen guztizko kopurua					
<u>Gaixotasun mentala</u> duten gizonen artean prestakuntza-ekintza amaitu dutenen guztizko kopurua					

Gaixotasun mentala duten emakumeen artean prestakuntza-ekintza amaitu dutenen guztizko kopurua					
--	--	--	--	--	--

4. **Azkeneko 3 urteetan, zure erakundeak antolatutako prestakuntza-ekintzetan matrikulatutako pertsonen kopurua(k)...**
5. **Azkeneko 3 urteetan, zure erakundeak antolatutako prestakuntza-ekintzetan matrikulatutako gaixotasun mentala duten pertsonen kopurua(k)...**
6. **Zure erakundeak eskaintzen dituen prestakuntza-baliabideak ematen dituzten trebatzaileei dagokienez (irakasleak, erraztaileak...), badute prestakuntza espezifikorik gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan?**
 - Bai, pertsona guztiek dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza.
 - Pertsona guztiek ez dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza, baina batzuek bai.
 - Ez, pertsona horietatik inork ez dauka kolektiboarekin lotutako prestakuntzarik.
7. **Zure erakundean prestakuntza-jarduerak eskaintzen dituzten hezitzaileek –irakasleek, erraztaileek–, sentitu al dute inoiz gaixotasun mentala duten pertsonen buruzko prestakuntza hobea jasotzeko behar zutela?**
 - Askotan
 - Dezentetan
 - Noizbait
 - Inoiz ez
8. **Zure erakundean, nork kudeatzen ditu gaixotasun mentala duten pertsonentzako prestakuntza-baliabideak (horien antolaketa eta garapena)?**
 - Geurea da prestakuntzaren kudeaketa, barnean antolatzen gara.
 - Mistoa da prestakuntzaren kudeaketa, barnean antolatzen gara, beste erakunde batekin edo batzuekin batera. *Kasu horretan, zeinekin?*
 - Kanpokoak da prestakuntzaren kudeaketa, beste erakunde bat antolatzen da prestakuntza kudeatzeaz. *Kasu horretan, zeintzuk?*
9. **Zer neurritan egokitzen dira zure erakundeak garatzen dituen prestakuntza-ekintzak gaixotasun mentala duten pertsonen beharrian espezifikoetara (ordutegiak, prestakuntza-denbora, iraupena, emateko baldintzak...)?**
 - Prestakuntza-ekintza guztiak egokitzen dira taldearen beharrian espezifikoetara.
 - Ez dira egokitzen prestakuntza-ekintza guztiak taldearen beharrian

- espezifikoetara, baina batzuk bai.
 - Orokorrean, prestakuntza-ekintzak ez dira egokitzen taldearen beharrian espezifikoetara.
- 10. Prestakuntza-ekintzak neurri batean behintzat egokitzen badira kolektiboaren premia espezifikoetara, zein dira egin dituzuen egokitzapen nagusiak?**
- 11. Zure ustez, zer gogobetetze-maila dute gaixotasun mentala duten pertsonak, beren erakundeetan jasotzen dituzten prestakuntza-ekintzei dagokienez?**
- Oso pozik egon ohi dira
 - Pozik egon ohi dira
 - Hotz egon ohi dira
 - Ez dira pozik egoten
 - Ez dira batere pozik egoten
- 12. Zure ustez, zenbaterainoko garrantzia du PRESTAKUNTZAK, laneratze-baliabide gisa, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboarentzat? Zergatik?**
- 13. Orokorrean, zertan da desberdina PRESTAKUNTZA, gaixotasun mentala duten pertsonekin egiten denean, beste kolektibo batzuekin egindako prestakuntzarekin alderatuta? Zer ezaugarri izan beharko lituzke gaixotasun mentala duten pertsonentzako prestakuntzak, kolektibo horren enpleagarritasuna hobetzeko?**

MILA ESKER PARTE HARTZEAGATIK!

3. FITXA. LANBIDE-BALIABIDEAK

Mesedez, erantzun honako galdera hauei, zure erakundeak eskaintzen dituen lanerako lanbide-baliabideei buruz.

1. Gutxi gorabehera, ZENBAT PLAZA ETA ERABILTZAILE egon ziren zure erakundeko lanerako zentroetan 2015ean?

	PLAZAK	ERABILTZAILEAK (estalitako plazak)
Guztizko kopurua		
Gaixotasun mentala duten pertsonentzako plazak guztira	(*)	
Gaixotasun mentala duten gizonentzako plazen guztizko kopurua		
Gaixotasun mentala duten emakumeentzako plazen guztizko kopurua		

(*) Kolektibo horri plazak gordetzen bazaizkio bakarrik bete behar da.

2. Noiztik eskaintzen ditu zure erakundeak lanbide-baliabideak? (Adierazi urtea):

3. Zure erakundeak kudeatzen dituen lanerako zentroak:

4. Zer zerbitzu garatzen dira zure erakundeko lanerako zentroetan? (Adierazi beharrezkotzat jotako aukera guztiak):

- Garbategia
- Garbiketa
- Lorezaintza
- Marketina (zuzenekoa, sustapenekoa, online, etab.)
- Dokumentuen kudeaketa
- Koadernaketa
- Posta-banaketa
- Kableak jartzea
- Muntaketa / mihizatzea
- Logistika-zerbitzuak
- Elektronika
- Autonomia pertsonala hobetzeko zerbitzuak (etxeko otordu-zerbitzua, etxeko laguntza...)
- Establezimenduen kudeaketa
- Plastiko-injekzioa
- Beste batzuk. *Adierazi zein (egokitzen jotako guztiak):*

5. Azken 3 urteetan, zure erakundeko lanbide-plazen kopurua(k)...

- Gora egin du.
- Berdin jarraitzen du.
- Behera egin du.

6. Azkeneko 3 urteetan, zure erakundeak eskainitako eta gaixotasun

mentala duten pertsonak betetako lanbide-plazen kopurua(k)...

- Gora egin du.
- Berdin jarraitzen du.
- Behera egin du.

7. Gutxi gorabehera, zenbat itxaron behar da zure erakundeko lanbide-baliabideren batean plaza eskatu eta plaza hori eman arte?

8. Gaur egun, bada itxaron-zerrendarik zure erakundean lanbide-baliabidea eskuratzeko?

- 3 hilabete baino gutxiago
- 3-6 hilabete
- 6 hilabetetik urtebetara artean
- Urtebete baino gehiago

9. Zure erakundeak eskaintzen dituen lanbide-baliabideak ematen dituzten trebatzaileei dagokienez, badute prestakuntza espezifikorik gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan?

- Bai, pertsona guztiek dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza.
- Pertsona guztiek ez dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza, baina batzuek bai.
- Ez, pertsona horietatik inork ez dauka kolektiboarekin lotutako prestakuntzarik.

10. Zure erakundean lanbide-baliabideak ematen diharduten profesionalak, sentitu al dute inoiz gaixotasun mentala duten pertsonen inguruko prestakuntza hobea jaso beharko luketela?

- Askotan
- Dezentetan
- Noizbait
- Inoiz ez

11. Nola deskribatuko zenuke zure erakundeko lanbide-baliabideetako profesionalen eta baliabide horien erabiltzaileak artatzen dituzten osasun mentaleko zentroen sarearen arteko koordinazioa?

- Koordinazioa etengabea eta arina da gaixotasun mentala duten pertsonekin, lanbide-baliabidean dauden bitartean.
- Koordinazioa puntuala da, eta eskuarki lanerako zentroak edo osasun mentaleko zentroak ezinbestekotzat jotzean gertatzen da.
- Jeneralean, ez dago koordinaziorik lanbide-baliabidearen eta osasun mentaleko zentroen artean.

12. Zure erakundeko lanbide-baliabideei dagokienez, zenbaterainokoa da absentismoa gaixotasun mentala duten pertsonen artean?

- Zentrora jotzen duten beste kolektiboek baino handiagoa.
- Zentrora jotzen duten beste kolektiboek bezalakoa.
- Zentrora jotzen duten beste kolektiboek baino txikiagoa.

- 13. Zer gertatzen da zure erakundeko lanbide-baliabideko plazarekin, baliabidean plaza duen gaixo mental bati iraupen luzeko baja medikoak eta/edo ohiko baja medikoak aitortzen zaizkionean, gaixotasun mentala dela eta?**
- Halako egoeretan, baliabideko plaza gorde egiten zaio gaixotasun mentala duen pertsonari.
 - Baliabideko plaza kasuaren arabera gorde daiteke.
 - Halako egoeretan, baliabideko plaza ez zaio gordetzen gaixotasun mentala duen pertsonari.
 - Beste egoera batzuk. Adierazi zein:
- 14. Zuen erakundean, zenbateraino da ohikoa gaixotasun mentala duten pertsonen lanerako zentroetan egiten dituzten jarduerak egokitzea euren beharrezko espezifikotasunarekin? (Adibidez, laneko ordutegiak egokitzea, lanen denborak edo iraupenak, gauzatu beharreko jarduerak, etab.)**
- Jeneralean, gaixotasun mentala duten pertsonen zentroan egiten duten jarduerak egokitu egiten da horien behar jakinetara.
 - Egiten duten jardueraren zati bat beharrezkoetara egokitzen da, baina ez guztia.
 - Jeneralean, gaixotasun mentala duten pertsonen zentroan egiten duten jarduerak egokitu egiten da horien behar jakinetara.
- 15. Lanerako zentroetako jarduerak neurri batean behintzat egokitzen bada kolektiboaren premia espezifikotasunarekin, zer egokitzapen nagusi egin dira?**
- 16. 2015ean, gutxi gorabehera zenbat pertsona igaro dira zure erakundeko lanbide-baliabide batetik enplegu babestu batera edo enplegu normalizatu batera (lagundua edo lagundu gabea)?**
- Guztizko pertsona kopurua
 - Guztizko emakume kopurua
 - Guztizko gizon kopurua
 - Gaixotasun mentala duten pertsonen guztizko kopurua
 - Gaixotasun mentala duten emakumeen guztizko kopurua
 - Gaixotasun mentala duten gizonen guztizko kopurua
- 17. Azkeneko bost urteetan, zabaldu eta/edo egokitu behar izan al ditu zure erakundeak lanbide-baliabideetako instalazioak eta baliabide tekniko eta materialak?**
- Bai
 - Neurri batean, bai
 - Ez
 -
- 18. Zure ustez, zenbaterainoko garrantzia dute LANBIDE-BALIABIDEEN, lanerako baliabide gisa, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboarentzat? Zergatik?**

19. Orokorrean, zer alde egongo lirateke berariaz gaixotasun mentala duten pertsonentzat diren LANBIDE-BALIABIDE baten eta beste kolektibo batzuentzako lanbide-baliabideen artean? Zer ezaugarri beharko lituzke LANBIDE-BALIABIDE batek, gaixotasun mentala duten pertsonen enplegagarritasuna hobetzeko?

MILA ESKER PARTE HARTZEAGATIK!

4. FITXA. ENPLEGU-ZENTRO BEREZIEN BIDEZ BABESTUTAKO ENPLEGUA

Mesedez, erantzun honako galdera hauei, zure erakundeak kudeatzen dituen enplegu-zentro bereziei buruz.

1. Gutxi gorabehera, ZENBAT PLAZA ETA ERABILTZAILE egon ziren zure erakundeko enplegu-zentro berezietan lanerako zentroetan 2015ean?

	PLAZAK	ERABILTZAILEAK (estalitako plazak)
Gutzizko kopurua		
Gaixotasun mentala duten pertsonentzako plazak guztira	(*)	
Gaixotasun mentala duten gizonentzako plazen gutzizko kopurua		
Gaixotasun mentala duten emakumeentzako plazen gutzizko kopurua		
Gaixotasun mentala dutenentzako lan-eremuen gutzizko kopurua		
Gaixotasun mentala izanik, brigada mugikorretan parte hartzen duten pertsonen kopurua guztira		

(*) Kolektibo horri plazak gordetzen bazaizkio bakarrik bete behar da.

2. Noiztik ari da zure erakundea enplegu babestuko plazak kudeatzen enplegu-zentro berezien bidez? Adierazi urtea:

3. Zure erakundeak kudeatzen dituen enplegu-zentro berezien kopurua.

4. Zer zerbitzu garatzen dira zure erakundeko enplegu-zentro berezietan? (Adierazi beharrezkotzat jotako aukera guztiak):

- Garbitegia
- Garbiketa
- Lorezaintza
- Marketina (zuzenekoa, sustapenekoa, online, etab.)
- Dokumentuen kudeaketa
- Koadernaketa
- Posta-banaketa
- Kableak jartzea
- Muntaketa / mihiztatzea
- Logistika-zerbitzuak
- Elektronika
- Autonomia pertsonala hobetzeko zerbitzuak (etxeko otordu-zerbitzua, etxeko laguntza...)
- Establezimenduen kudeaketa
- Plastiko-injekzioa
 - Beste batzuk. Adierazi zein (egokitzen jotako guztiak):

5. **Gutxi gorabehera, zenbat itxaron behar da batez beste zure erakundeko enplegu-zentro berezi batean plaza eskatu eta plaza hori eman arte?**
 - 3 hilabete baino gutxiago
 - 3-6 hilabete
 - 6 hilabetetik urtebetara artean
 - Urtebete baino gehiago
6. **Gaur egun, bada itxaron-zerrendarik zure erakundeak kudeatutako enplegu-zentro berezietara sartzeko?**
 - Bai, badago itxaron-zerrenda erakundearen enplegu-zentro berezietan sartzeko.
 - Bai, badago itxaron-zerrenda zentro batzuetan, baina beste batzuetan ez.
 - Ez, ez dago itxaron-zerrendarik erakundearen enplegu-zentro berezietan sartzeko.
7. **Azken hiru urteetan, zure erakundeko enplegu-zentro berezietan orotara sortutako enplegu babestuen kopurua(k)...**
8. **Azken hiru urteetan, zure erakundeko enplegu-zentro berezietan gaixotasun mentala duten pertsonentzat sortutako enplegu babestuen guztizko kopurua(k)...**
 - Gora egin du.
 - Berdin jarraitzen du.
 - Behera egin du.
9. **Zure erakundeko enplegu-zentro berezietako trebatzaileei dagokienez, badute prestakuntza espezifikorik gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan?**
 - Bai, pertsona guztiek dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza.
 - Pertsona guztiek ez dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza, baina batzuek bai.
 - Ez, pertsona horietatik inork ez dauka kolektiboarekin lotutako prestakuntzarik.
10. **Zure erakundeko enplegu-zentro berezietan diharduten profesionalak, sentitu al dute inoiz gaixotasun mentala duten pertsonen inguruko prestakuntza hobea jaso beharko luketela?**
 - Askotan
 - Dezentetan
 - Noizbait
 - Inoiz ez
11. **Zuen erakundearen, zenbateraino da ohikoa gaixotasun mentala duten pertsonen enplegu-zentro berezietan dituzten lanpostuak pertsona horien beharrez espezifikotara egokitzea? (Jardunaldi malguak, lanaldi murriztuak, txandak saihestea, txandak edo gaueko lanak**

kentzea eta halako aukerak)

- Postuak egokitzen dira gaixotasun mentalak dituzten pertsonen beharrian espezifikoetara.
- Postu guztiak ez dira egokitzen gaixotasun mentala duten pertsonen premia espezifikoetara, baina kasuren batean bai.
- Jeneralean, postuak ez dira egokitzen gaixotasun mentalak dituzten pertsonen premia espezifikoetara.

12. Enplegu-zentro berezietako lanpostuak neurri batean behintzat egokitzen badira kolektiboaren premia espezifikoetara, zein dira egin dituzuen egokitzapen nagusiak?

13. Zure ustez, zer-nolakoa da zure erakundeko enplegu-zentro bereziko profesionalen koordinazioa osasun mentaleko zentro-sarearekin, gaixotasun mentala duten erabiltzaileei dagokienez?

- Koordinazioa etengabea eta arina da gaixotasun mentala duten pertsonekin, zentroan dauden bitartean.
- Koordinazioa puntuala da, eta eskuarki enplegu-zentro bereziak edo osasun mentaleko zentroak ezinbestekotzat jotzean gertatzen da.
- Jeneralean, ez dago koordinaziorik lanbide-baliabidearen eta osasun mentaleko zentroen artean.

14. 2015ean zehar, gaixotasun mentala duten zenbat pertsona igaro dira, gutxi gorabehera, enplegu zentro berezi batetik enplegu arrunt batera, laguntzarekin edo gabe (zure erakundean edo handik kanpo)

- Guztizko kopurua
- Emakumeak
- Gizonak

15. Azkeneko hiru urteetan, zure erakundeko enplegu-zentro berezietatik enplegu arrunt batera –babestura edo babestu gabera– igaro diren pertsonen guztizko kopurua(k) (erakundean edo handik kanpo)...

16. Azkeneko hiru urteetan, gaixotasun mentala izanik zure erakundeko enplegu-zentro berezietatik enplegu arrunt batera –babestura edo babestu gabera– igaro diren pertsonen kopurua(k) (erakundean edo handik kanpo)...

17. Zure erakundeak gutxienez lanerako zentro bat eta enplegu-zentro berezi bat kudeatzen baditu... lantoki berean egiten al dute lan lanbide-plazetako pertsonak eta enplegu-zentro berezietan kontratatutako pertsonak?

- Bai, beti leku berean egiten dute lan.
- Beti ez bada ere, gehienetan leku berean egiten dute lan.
- Batzuetan bai, baina gehienetan ez dute leku berean lan egiten.
- Inoiz ez dute leku berean lan egiten.

18. Zure erakundeko enplegu-zentro bereziei dagokienez, zenbaterainokoa da lan-absentismoa gaixotasun mentala duten pertsonen artean?

- Zentrora jotzen duten beste kolektiboena baino handiagoa.
 - Zentrora jotzen duten beste kolektiboena bezalakoa.
 - Zentrora jotzen duten beste kolektiboena baino txikiagoa.
- 19. Iruditzen bazaizu gaixotasun mentala duten pertsonen absentismoa handiagoa dela zentrora joaten diren gainerako kolektiboena baino, ipini al du martxan jardunen bat zure erakundeak gaixotasun mentala duten pertsonen absentismoa murrizteko?**
- Ez
 - Bai. Zein? Zehaztu:
- 20. Zer gertatzen da zure erakundeko enplegu-zentro berezietako plazarekin, gaixotasun mentala duen norbaiti iraupen luzeko baja medikoak eta/edo baja medikoak maiz aitortzen zaizkionean, duten gaixotasun mentala dela eta?**
- Horrelako egoeretan, zentroko plaza gaixotasun mentala duen pertsonari gordetzen zaio.
 - Kasuaren arabera, zentroko plaza gorde daiteke.
 - Horrelako egoeretan, zentroko plaza ez zaio gordetzen gaixotasun mentala duen pertsonari.
 - Beste egoera batzuk. Adierazi zein:
- 21. Zure erakundeko enplegu-zentro berezian, zein da arduradun kopuruaren eta erabiltzaile kopuruaren arteko ratioa? Oharra: zentro bat baino gehiago badago eta zentro bakoitzaren ratioa badakizu, bana-bana zehaztu ditzakezu. Informazio hori izan ezean, adierazi zure erakundeak kudeatzen dituen enplegu-zentro berezietarako ratio orokorra.**
- 22. Garatzen al du zure erakundeak ekimenen bat –jarduerak, ekintzak, programak, etab.– enplegu-zentro bereziko bezeroak gaixotasun mentalaren inguruan sentsibilizatzeko?**
- Bai, aldi-aldi egiten dira halako ekimenak.
 - Batzuetan egiten da halako ekimenen bat.
 - Ez, jeneralean ez da egiten halako ekimenik.
- 23. Zure ustez, zenbaterainoko garrantzia dute ENPLEGU-ZENTRO BEREZIEK, laneratze-baliabide gisa, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboarentzat? Zergatik?**
- 24. Orokorrean, zer alde egongo lirateke berriaz gaixotasun mentala duten pertsonentzat diren ENPLEGU-ZENTRO BEREZI baten eta beste kolektibo batzuentzako lanbide-baliabideen artean? Zer ezaugarri beharko lituzke ENPLEGU-ZENTRO BEREZI batek, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren enplegarritasuna hobetzeko?**

MILA ESKER PARTE HARTZEAGATIK!

5. FITXA. ENPLEGU ARRUNTA ENPLEGU LAGUNDUKO PROGRAMEN BIDEZ

Mesedez, erantzun honako galdera hauei, zure erakundeak eskaintzen dituen enplegu lagunduko baliabideei buruz.

- 1. Gutxi gorabehera, ZENBAT LANERATZE lortu ziren zure erakundeko enplegu lagunduko programaren bidez 2015ean?**
 - Laneratzeen guztizko kopurua.
 - Gaixotasun mentala duten pertsonen laneratzeak guztira.
 - Gaixotasun mentala duten gizonen laneratzeak guztira.
 - Gaixotasun mentala duten emakumeen laneratzeak guztira.
 - Lanaldi osoko laneratzeak guztira.
 - Lanaldi partzialeko laneratzeak guztira.

- 2. Noiztik kudeatzen du zure erakundeak enplegu lagunduaren programa bat? (Alderazi urtea):**

- 3. Azkeneko hiru urteetan, zure erakundean enplegu lagunduko programaren bidez izandako laneratzeen guztizko kopurua(k)...**

- 4. Azkeneko hiru urteetan, gaixotasun mentala izanik zure erakundean enplegu lagunduko programaren bidez laneratu ziren pertsonen kopurua(k)...**
 - Gora egin du.
 - Berdin jarraitzen du.
 - Behera egin du.

- 5. Gaur egun, bada itxaron-zerrendarik zure erakundean enplegu lagunduko programan sartzeko?**

- 6. Zure erakundeko enplegu lagunduko programan parte hartzen duten profesionalen dagokienez, badute prestakuntza espezifikorik gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan?**
 - Bai, pertsona guztiek dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza.
 - Pertsona guztiek ez dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza, baina batzuek bai.
 - Ez, pertsona horietatik inork ez dauka kolektiboarekin lotutako prestakuntzarik.

- 7. Zure erakundean enplegu lagunduan diharduten profesionalak, sentitu al dute inoiz gaixotasun mentala duten pertsonen inguruko prestakuntza hobea jaso beharko luketela?**
 - Askotan
 - Dezentetan
 - Noizbait
 - Inoiz ez

- 8. Zenbaterainokoa da absentismoa gaixotasun mentala izanik zure erakundearen enplegu lagunduko programan parte hartzen duten pertsonen artean?**
 - Zentrora jotzen duten beste kolektiboena baino handiagoa.
 - Zentrora jotzen duten beste kolektiboena bezalakoa.
 - Zentrora jotzen duten beste kolektiboena baino txikiagoa.

- 9. Zer gertatzen da gaixotasun mentala duen pertsona batek zure erakundearen enplegu lagundurako programaren bidez betetzen duen postuarekin, gaixotasun mentala dela-eta iraupen luzeko baja edo ohiko baja aitortzen zaionean pertsona horri?**
 - Horrelako egoeretan, postua plaza gaixotasun mentala duen pertsonari gordetzen zaio.
 - Kasuaren arabera gorde daiteke postua.
 - Horrelako egoeretan, postua ez zaio gordetzen gaixotasun mentala duen pertsonari.
 - Beste egoera batzuk. Adierazi zein:

- 10. Zuen erakundearen, zenbateraino da ohikoa gaixotasun mentala duten pertsonen enplegu lagunduko programaren bidez dituzten lanpostuak pertsona horien beharrian espezifikotara egokitzea? (Jardunaldi malguak, lanaldi murriztuak, txandak saihestea, txandak edo gaueko lanak kentzea eta halako aukerak)**
 - Postuak egokitzen dira gaixotasun mentalak dituzten pertsonen beharrian espezifikotara.
 - Postu guztiak ez dira egokitzen gaixotasun mentala duten pertsonen beharrian espezifikotara, baina kasuren batean bai.
 - Jeneralean, postuak ez dira egokitzen gaixotasun mentalak dituzten pertsonen beharrian espezifikotara.

- 11. Zure erakundeko enplegu lagunduko programako lanpostuak neurri batean behintzat egokitzen badira kolektiboaren premia espezifikotara, zein dira egin dituzuen egokitzapen nagusiak?**

- 12. Garatzen al du zure erakundeak ekimenen bat –jarduerak, ekintzak, programak, etab.– gaixotasun mentala duten pertsonak biltzen dituzten ohiko lan-inguruneak sentsibilizatzeko?**
 - Bai, aldian-aldian egiten dira halako ekimenak.
 - Batzuetan egiten da halako ekimenen bat.
 - Ez, jeneralean ez da egiten halako ekimenik.

- 13. Zure ustez, zenbaterainoko garrantzia dute ENPLEGU LAGUNDUKO PROGRAMEK, laneratze-baliabide gisa, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboarentzat? Zergatik?**

- 14. Orokorrean, zer alde egongo lirateke berariaz gaixotasun mentala duten pertsonentzat diren ENPLEGU LAGUNDUKO PROGRAMA baten eta beste kolektibo batzuentzako lanbide-baliabideen artean? Zer**

ezaugarri beharko lituzke ENPLEGU LAGUNDUKO PROGRAMA batek, gaixotasun mentala duten pertsonen enplegagarritasuna hobetzeko?

MILA ESKER PARTE HARTZEAGATIK!

6. FITXA.- ENPLEGU BABESTUA LANERATZE-ENPRESEN BIDEZ

Mesedez, erantzun honako galdera hauei, zure erakundeak laneratze-enpresen bidez eskaintzen dituen enplegu babestuei buruz.

- 1. Zure erakundeak dituen laneratze-enpresen kopurua:**
- 2. Gutxi gorabehera, ZENBAT PERTSONA HASI ZIREN LANEAN zure erakundeko laneratze-enpresetan 2015ean? (Zure erakundeak laneratze-enpresa bat baino gehiago badu, kontatu enpresa horiek guztiek zenbat erabiltzaile izan zituzten)**

Laneratzean diharduten langileak

- Guztizko kopurua
- Gaixotasun mentala duten pertsonen guztizko kopurua
- Gaixotasun mentala duten gizonen guztizko kopurua
- Gaixotasun mentala duten emakumeen guztizko kopurua

- 3. Noiztik du/ditu zure erakundeak laneratze-enpresa(k)? Adierazi urtea:**
- 4. Azkeneko hiru urteetan, zure erakundean laneratze-enpresen bidez lanean diharduten langileen kopurua(k)...**
- 5. Azkeneko hiru urteetan, gaixotasun mentala izanik, zure erakundean laneratze-enpresen bidez lanean diharduten langileen kopurua(k)...**
- 6. Zure erakundeko laneratze-enpresan parte hartzen duten eta laneratze-prozesuan ez dauden profesionali dagokienez, badute prestakuntza espezifikorik gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboaren inguruan?**
 - Bai, pertsona guztiek dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza.
 - Pertsona guztiek ez dute kolektiboarekin lotutako prestakuntza, baina batzuek bai.
 - Ez, pertsona horietatik inork ez dauka kolektiboarekin lotutako prestakuntzarik.
- 7. Zure erakundeko laneratze-enpresan parte hartzen duten eta laneratze-prozesuan ez dauden profesionali dagokienez, sentitu al dute inoiz gaixotasun mentala duten pertsonen inguruko prestakuntza hobea jaso beharko luketela?**
 - Askotan
 - Dezentetan
 - Noizbait
 - Inoiz ez
- 8. Zenbatekoa da zure erakundean gaixotasun mentala izanik laneratze-enpresetan diharduten langileen absentismoa?**
 - Zentrora jotzen duten beste kolektiboena baino handiagoa.
 - Zentrora jotzen duten beste kolektiboena bezalakoa.

- Zentrora jotzen duten beste kolektiboena baino txikiagoa.
- 9. Zuen erakundearen, zenbateraino da ohikoa gaixotasun mentala duten pertsonen laneratze-postuak pertsona horien beharrizan espezifikoetara egokitzea? (Jardunaldi malguak, lanaldi murriztuak, txandak saihestea, txandak edo gaueko lanak kentzea eta halako aukerak)**
- Postuak egokitzen dira gaixotasun mentalak dituzten pertsonen beharrizan espezifikoetara.
 - Postu guztiak ez dira egokitzen gaixotasun mentala duten pertsonen beharrizan espezifikoetara, baina kasuren batean bai.
 - Jeneralean, postuak ez dira egokitzen gaixotasun mentalak dituzten pertsonen beharrizan espezifikoetara.
- 10. Zure erakundeko laneratze-postuak neurri batean behintzat egokitzen badira kolektiboaren premia espezifikoetara, zein dira egin dituzuen egokitzapen nagusiak?**
- 11. Ezagutzen duzu beste erakunderen bat gaur egun gizarte-bazterkeriako egoeran edo arriskuan dauden eta gaixotasun mentala duten pertsonak artatzen dituenak –edo noizbait artatu dituenak– bere enplegu-baliabidetan (prestakuntza-baliabideak barne)?**
- Ez
 - Bai. *Adierazi zein:*
- 12. Zure ustez, zenbaterainoko garrantzia dute LANERATZE-ENPRESEK, laneratze-baliabide gisa, gaixotasun mentala duten pertsonen kolektiboarentzat? Zergatik?**

MILA ESKER PARTE HARTZEAGATIK!